

Cyfrifiad blynyddol o'r gweithlu ysgolion (CBGY) **Diwrnod y cyfrifiad: 4 Tachwedd 2025**

Y casgliad data CBGY ar gyfer y flwyddyn academiaidd 2025/26

Nodiadau cwblhau technegol **Rhan 1: Datganiad data ysgolion**

Dyddiad cyhoeddi: Awst 2025
Fersiwn: 1.0

Cyfrifiad blynyddol o'r gweithlu ysgolion: 4 Tachwedd 2025

Cynulleidfa

Penaethiaid, athrawon a chyrrff llywodraethu ysgolion a gynhelir, awdurdodau lleol a chyrrff cenedlaethol sydd â diddordeb mewn addysg.

Trosolwg

Caiff y nodiadau cwblhau technegol hyn eu darparu gan Lywodraeth Cymru fel canllaw i helpu'r gynulleidfa uchod i gydymffurfio â'u dyletswyddau statudol.

Camau i'w cymryd

Rhaid i benaethiaid, athrawon a chyrrff llywodraethu ysgolion a gynhelir ac awdurdodau lleol sicrhau y caiff y gofynion yn y ddogfen hon eu gweithredu erbyn y dyddiadau a nodir.

Rhagor o wybodaeth

Os oes angen mwy o gyngor arnoch ar gwblhau unrhyw ran o ddatganiad y CBGY, cysylltwch â'ch awdurdod lleol yn y lle cyntaf.

Dylech anfon ymholiadau am y ddogfen hon i'r cyfeiriad isod, ond **peidiwch â chynnwys data unigol neu bersonol**:

Y Strategaeth Rheoli Gwybodaeth
Y Tîm Casgliadau Data
Y Gangen Gwybodaeth a Gwella Ysgolion
Y Gyfarwyddiaeth Addysg
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ
Ffôn: 0300 062 5014
E-bost: IMS@llyw.cymru / SWAC.CBGY@llyw.cymru

@LIC_Addysg

@AddysgCymru

Copïau ychwanegol

Mae'r ddogfen hon ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru yn llyw.cymru.

Mae'r ddogfen yma hefyd ar gael yn Saesneg.
This document is also available in English.

ISBN Digidol 978-1-80633-292-2
© [Hawlfraint y Goron](#) Awst 2025
WG52870

Cynnwys

1. Trosolwg	1
1.1 Newidiadau ers y flwyddyn ddiwethaf	1
2. Datblygiadau yn y dyfodol	3
3. Dyddiadau pwysig	4
4. Cefndir	5
5. Strwythur ac amseru	7
5.1 Datganiadau Ysgol a Datganiadau Cyflog, Adnoddau Dynol ac Absenoldeb	7
5.2 Dyddiadau casglu a chyflwyno	7
5.3 Mathau o ddata a gesglir – data ciplun a hanesyddol	7
5.4 Gweithredu'n raddol	9
5.5 Cofnodi, cyflwyno a dilysu data	10
Cofnodi a gwirio data	10
5.6 Diogelu a rhannu data	11
5.7 Rhestr wirio	11
6. Pwy sy'n darparu'r data a beth y maent yn ei ddarparu?	13
6.1 Lleoliadau perthnasol a lleoliadau nad yw hyn yn berthnasol iddynt	13
6.2 Pwy sy'n darparu'r data	13
6.3 Mathau o staff y mae angen data amdanynt	14
Staff yr ysgol	14
Staff ysgolion o fewn awdurdod lleol	15
Staff cymorth	15
6.4 Data sydd eu hangen ar gyfer pob aelod staff	16
6.5 Cofnodion lluosog ar gyfer un aelod staff	16
6.6 Staff yn ymgymryd â rolau ar lefel uwch	17
7. Crynodeb o'r eitemau data i'w cyflwyno yn y datganiad ysgol	18
7.1 Manylion yr arolwg	18
7.2 Manylion yr ysgol	18
7.3 Dynodyddion y gweithlu (Set ddata ofynnol)	19
7.4 Nodweddion y gweithlu	19
7.5 Rolau	20
7.6 Cwricwlwm	20
7.7 Recriwtio	20
7.8 Cadw staff	21
7.9 Cyflenwi	22
8. Dilysu a chywiro gwallau	23
9. Crynodeb yr ysgol	24
10. Creu ffeil ddata i'w chyflwyno	25
10.1 Cael gafael ar ddata XML	25

11. Cyflwyno'r datganiad drwy DEWi	27
12. Rhagor o wybodaeth	28
Atodiad A: Cyfresi codau datganiadau ysgol	29
Atodiad B: Ethnigrwydd	95
Atodiad C: Pynciau	98
Atodiad D: Rolau staff	103

1. Trosolwg

Mae'r nodiadau yn y ddogfen hon at ddefnydd pob ysgol a gynhelir (meithrin, cynradd, canol, uwchradd ac arbennig), unedau cyfeirio disgyblion ac awdurdodau lleol wrth iddynt gwblhau elfen data **ysgolion** y Cyfrifiad Blynyddol o Weithlu Ysgolion (CBGY) ym mis Tachwedd 2025.

Mae'r ddogfen yn rhoi gwybod i ysgolion a'u hawdurdodau lleol y dylid cynnwys eu haelodau staff yn natganiad y CBGY, ac mae'n diffinio'r eitemau data sy'n ofynnol yn y ddau gam. Dylai hyn helpu ysgolion ac awdurdodau lleol i ddarparu'r eitemau data gofynnol yn ôl y diffiniadau a nodir.

Pan ddefnyddir y term "ysgol" mewn ffordd gyffredinol yn y ddogfen, mae'n cynnwys pob math o ysgol a restrir uchod.

Mae'r CBGY wedi'i rannu'n ddau ddatganiad data: datganiad data **ysgol** a'r datganiad data **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb**.

Mae'r ddogfen hon yn rhoi sylw i elfen data **ysgol** y CBGY y mae'n rhaid i bob ysgol a gynhelir yng Nghymru eu darparu. Mae nodiadau cwblhau technegol tebyg ar gyfer elfen data **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb** y CBGY ar gael [yma](#). Bydd yn ofynnol i bob awdurdod lleol nodi'r elfen hon am staff eu hysgolion sydd ar eu cyflogres.

Bydd angen i **ysgolion sydd wedi penderfynu peidio â bod yn rhan o gytundebau lefel gwasanaeth** at ddibenion adnoddau dynol a/neu'r gyflogres, ac nad ydynt yn darparu gwybodaeth i'w hawdurdod lleol, **ddarparu dwy elfen y CBGY** i Lywodraeth Cymru, ac felly dylent ddarllen y nodiadau ar gyfer y ddau ddatganiad. Dylech drafod y trefniant hwn gyda'ch awdurdod lleol os oes unrhyw ddryswch ynghylch p'un a fydd yr awdurdod yn cyflwyno'r datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb** ar eich rhan.

Dylid defnyddio'r ddogfen hon fel llawlyfr ar gyfer data a nodir yn Systemau Gwybodaeth Reoli eich ysgolion gydol y flwyddyn ynghylch staff, yn hytrach nag fel canllaw i'r gwaith casglu ei hun.

Dylid darllen y nodiadau cwblhau hyn ochr yn ochr ag unrhyw ganllaw meddalwedd i ddefnyddwyr dogfennau'r CBGY sydd ar gael drwy eich awdurdod lleol, ynghyd â'r dogfennau a ddarperir gan eich cyflenwr meddalwedd.

1.1 Newidiadau ers y flwyddyn ddiwethaf

Mae'r rhestr canlynol yn dangos y brif newidiadau ers y casgliad CBGY diwethaf:

- dyddiadau wedi'u symud ymlaen blwyddyn;
- ar gyfer y modiwl data cyflenwi yng nghasgliad CBGY 2025 mae angen i ysgolion nodi'r holl cyflenwi, gan gynnwys cyflenwi trwy asiantaethau cyflenwi q cyflenwi wedi'i ddarparu yn uniongyrchol trwy cronfa cyflenwi'r awdurdod lleol. Rydym yn argymhell bod ysgolion yn dechrau cofnodi eu cyflenwi ar y sail yma ar ddechrau bob blwyddyn academiaidd er mwyn bod yn barod ar gyfer y casgliad CBGY y flwyddyn ollynol bob tro.

2. Datblygiadau yn y dyfodol

Ar hyn o bryd nid oes dim wedi'i gynllunio ar gyfer datblygiad yn y dyfodol.

3. Dyddiadau pwysig

Dylai ysgolion weithio yn unol â'r amserlen ganlynol er mwyn sicrhau eu bod yn cyflwyno datganiad heb unrhyw wallau ynddo ac sydd mor gywir â phosibl i Lywodraeth Cymru erbyn **dydd Mercher 17 Rhagfyr 2025**.

Dyddiad	Cam Gweithredu
1 Medi 2025	Bydd darparwyr systemau gwybodaeth reoli ysgolion yn trefnu bod modd i ysgolion gofnodi'r data gofynnol am lefel y gweithlu yn barod ar gyfer y cyfrifiad.
4 Tachwedd 2025	Diwrnod cyfrifiad CBGY 2024
4 Tachwedd i 17 Rhagfyr 2025	Gwefan Menter Cyfnewid Data Cymru (DEWi) ar agor ar gyfer cyflwyno data Ysgol CBGY a data cyflog, adnoddau dynol ac absenoldebau CBGY
I'w bennu gan yr awdurdod lleol	Anfon datganiad i'r awdurdod lleol drwy DEWi - bydd pob awdurdod lleol yn pennu dyddiad ar gyfer cyflwyno datganiadau ysgol. Holwch eich awdurdod lleol erbyn pryd y mae'n rhaid cyflwyno eich datganiad.
17 Rhagfyr 2025	Dyddiad cau ar gyfer cyflwyno datganiadau i Lywodraeth Cymru drwy DEWi

4. Cefndir

Mae angen y CBGY er mwyn darparu gwybodaeth gynhwysfawr am:

- faint y gweithlu;
- demograffeg y staff;
- lefelau recriwtio a chadw staff;
- defnydd o athrawon cyflenwi;
- absenoldebau;
- y capasiti o ran addysgu drwy'r Gymraeg ac addysgu pynciau penodol;
- cost cyflogau athrawon yng Nghymru.

Caiff gwybodaeth y CBGY ei defnyddio i lywio polisi Llywodraeth Cymru ar faterion sy'n ymwneud â'r gweithlu ysgolion yng Nghymru, gan gynnwys cyflog ac amodau, recriwtio a chadw staff, ac wrth gyfrifo costau bil cyflogau athrawon yng Nghymru ac effaith unrhyw newidiadau.

Defnyddir y data i gynllunio'r gweithlu, gan ystyried: gofynion hyfforddiant posibl, pynciau a addysgir, y defnydd o athrawon cyflenwi, a rolau ychwanegol a gyflawnir gan staff. Caiff y data eu defnyddio hefyd i fonitro cydraddoldeb ac amrywiaeth o fewn y gweithlu ysgolion

Bydd y data yn galluogi ysgolion, consortia rhanbarthol a Llywodraeth Cymru i gwell dealltwriaeth o sgiliau iaith Gymraeg ymarferwyr er mwyn gallu cynllunio dysgu proffesiynol i sicrhau datblygiad sgiliau yn unol â'r Safonau Proffesiynol priodol. Bydd hyn yn helpu Llywodraeth Cymru i weithredu strategaeth [Cymraeg 2050](#) drwy addysg cyfrwng Cymraeg.

Mae data ar lefel unigol yn darparu llawer mwy o wybodaeth nag sy'n bosibl drwy ddata am glwstwr o ysgolion ac ar lefel awdurdod lleol. Byddant yn ei gwneud yn bosibl gwneud y gwaith dadansoddi cymhleth sy'n ofynnol er mwyn gwella'r broses o gynllunio'r gweithlu, nodi beth yw'r prif faterion sy'n effeithio ar ysgolion, a helpu i ddatblygu, gweithredu a monitro polisiâu sy'n ymwneud â'r gweithlu ysgolion yng Nghymru.

Bydd hyn yn darparu gwybodaeth fwy trylwyr a manwl er mwyn gallu cynllunio'r gweithlu ac olyniaeth yn well ar lefel ysgol, awdurdod lleol a chenedlaethol. Mae angen hyn er mwyn deall yn well nodweddion a chyfansoddiad y gweithlu ysgolion yng Nghymru o ran proffil oedran, cymwysterau ac amrywiaeth. Bydd yn helpu i nodi'r meysydd pryder ar draws lleoliadau ysgolion a meysydd pynciau o ran trosiant ac amseru, ac yn sicrhau bod polisiâu a chynlluniau'r gweithlu yn cael eu datblygu i dargedu'r problemau go iawn.

Er y bydd yn rhaid i ysgolion ymdopi â'r baich cychwynnol o roi sylw i'w systemau, bydd y CBGY yn helpu i leihau'r adnodd sydd ei angen i barhau i reoli'r wybodaeth drwy ddisodli'r nifer fawr o geisiadau a ddaw i law ar wahanol adegau o'r flwyddyn, sy'n defnyddio gwahanol ddiffiniadau a fformatiau yn aml. Bydd symleiddio'r casgliadau hyn (gan gasglu eitemau sefydlog unwaith a'u rhannu mewn ffordd briodol) yn lleihau effaith gwaith casglu data ar ysgolion ac awdurdodau lleol, ac yn gwella ansawdd, cysondeb ac amseroldeb y data a gesglir ac a gofnodir.

Cesglir data ar sail yr egwyddor casglu unwaith, a'u defnyddio sawl gwaith; a dylai'r rhan fwyaf o'r data a gesglir fod yn ddata y mae ysgol drefnus yn eu defnyddio eu hunain at ddibenion cynllunio.

Mae cywirdeb y data yn hollbwysig. Yn wir, yr egwyddor sylfaenol yn holl waith casglu data Llywodraeth Cymru yw y dylai fod yn gofnod cywir o'r sefyllfa go iawn.

4.2 Defnydd o'r data

Defnyddir y wybodaeth a gesglir trwy'r CBGY mewn amrywiaeth o ffyrdd o fewn a thu allan i Lywodraeth Cymru. Dyma rai o'r prif ddefnyddwyr. Dyma ychydig o enghreifftiau:

- darparu tystiolaeth i'r Corff Adolygu Cyflogau Annibynol Cymru (IWPRB) i oleuo trafodaethau ac ystyriaethau fel rhan o adolygiad blynyddol o gyflogau athrawon;
- dyrannu adnoddau yn y Grant Addysgu Proffesiynol;
- mesur angen cenedlaethol am athrawon newydd gymhwyso mewn sefydliadau wedi'u cynnal yn y dyfodol a gosod dyraniadau biyddol addysg cychwynnol i athrawon (ACA) ar gyfer darparwyr rhaglenni ACA;
- darparu cyngor i weinidogion;
- i hysbysu'r broses o wneud penderfyniadau o fewn polisiau addysg yng Nghymru, gan gynnwys ad-drefnu ysgolion , Cynllun Cymraeg mewn Addysg, Anghenion Addysgu Ychwanegol ymysg polisiau eraill;
- i gynorthwyo ymchwil addysgol.

5. Strwythur ac amseru

5.1 Datganiadau Ysgol a Datganiadau Cyflog, Adnoddau Dynol ac Absenoldeb

Rhennir y CBGY ar gyfer staff sy'n gweithio mewn ysgolion yn ddwy elfen - datganiad data **ysgol** a datganiad data **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb**. I bob datganiad mae modiwlau data sy'n ymwneud â thema neu bwnc penodol. Mae'r datganiad **ysgol** a'r datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb** yn cynnwys modiwl [dynodyddion y gweithlu](#) (y cyfeirir ato hefyd fel y set ddata sylfaenol ar gyfer y CBGY) sy'n ofynnol er mwyn cysylltu gwybodaeth y ddau ddatganiad a'i gwneud yn bosibl dadansoddi'r tueddiadau dros amser.

Rhaid i bob ysgol a gynhelir ac uned cyfeirio disgyblion ddarparu'r elfen **ysgol**.

Mae'n **ofynnol** i bob awdurdod lleol ddarparu elfen **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb** y CBGY.

Bydd angen i **ysgolion sydd wedi penderfynu peidio â bod yn rhan o gytundebau lefel gwasanaeth** at ddibenion adnoddau dynol a/neu'r gyflogres, ac nad ydynt yn darparu gwybodaeth i'w hawdurdod lleol, **ddarparu dwy elfen y CBGY** i Lywodraeth Cymru, ac felly dylent ddarllen y nodiadau ar gyfer y ddau ddatganiad.

Mae'r modiwlau ym mhob datganiad, a'r eitemau data ym mhob modiwl, wedi'u rhestru yn [adran 7](#).

5.2 Dyddiadau casglu a chyflwyno

Caiff data eu casglu bob blwyddyn drwy'r CBGY. Dyddiad y cyfrifiad ar gyfer casgliad blwyddyn yma yw **4 Tachwedd 2025**. Dylid seilio'r data **ciplun** ar y dyddiad casglu. Yn y dyfodol, dydd Mawrth cyntaf mis Tachwedd fydd dyddiad y cyfrifiad, ac eithrio lle bydd hyn yn syrthio adeg gwyliau hanner tymor, ac os felly y dydd Mawrth cyntaf ar ôl y gwyliau hanner tymor fydd y dyddiad.

Y dyddiad cau ar gyfer dychwelyd y cyfrifiad i Lywodraeth Cymru yw **17 Rhagfyr 2025**. Os yw ysgol yn gyfrifol am gyflwyno'r datganiad **ysgol** a'r datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb**, rhaid cyflwyno'r datganiadau ar wahân i Lywodraeth Cymru drwy [DEWi](#) erbyn **17 Rhagfyr 2025** i ganiatáu i wallau gael eu cywiro, ac i'r datganiadau gael eu hawdurdodi a'u gwirio o ran hygredd (gweler [adran 8](#)) cyn i gyfnod cyflwyno'r data ddod i ben. Efallai y bydd awdurdodau lleol yn gofyn i'w hysgolion gyflwyno ffeiliau iddynt yn gynharach na hyn a byddant yn rhoi gwybod i'w hysgolion beth yw dyddiad dychwelyd y ffeiliau.

5.3 Mathau o ddata a gesglir – data ciplun a hanesyddol

Mae'r CBGY yn ei gwneud yn ofynnol darparu cofnodion am staff unigol, yn hytrach nag am grwpiau o staff, ac eithrio yn y modiwl sy'n ymwneud â'r defnydd a wneir o staff cyflenwi, lle dylid darparu ffigurau ar sail grwpiau.

Mae llawer o'r data i'w casglu yn ymwneud â nodweddion neu statws unigolion o fewn y gweithlu ysgol ar ryw adeg benodol, hy data **ciplun**. Mae'r casgliad hefyd yn cynnwys eitemau data **hanesyddol**, sy'n cofnodi data am y flwyddyn academiaidd flaenorol.

Gallai'r rhain gynnwys data am staff sydd wedi gadael yr ysgol cyn dyddiad y cyfrifiad.

Bydd pump o fodiwlau data'r CBGY yn cofnodi data am y flwyddyn academiaidd flaenorol ac yn creu'r eitemau data **hanesyddol** (ac felly'n cyflwyno'r canlynol at ddibenion [cam 2](#)):

- manylion am “**absenoldebau**” (*yn y datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb***), a fydd yn cynnwys absenoldebau a gymerwyd yn gyfan gwbl yn ystod y flwyddyn academiaidd cyn dyddiad y cyfrifiad, neu a gymerwyd yn rhannol yn ystod y flwyddyn honno;
- manylion “**recriwtio**” a “**chadw staff**” (*yn y datganiad **ysgol***), a fydd yn cynnwys manylion swyddi a hysbysebwyd yn ystod y flwyddyn galendr, a gawsant eu llenwi ai peidio, a manylion am athrawon a chynorthwyrwyr addysgu sydd wedi gadael yr ysgol, a lle y maen nhw erbyn hyn;
- manylion “**cyflog a chontract**” (*yn y datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb***) a fydd yn cynnwys data am aelodau staff a adawodd, neu y daeth eu contract i ben, yn ystod y flwyddyn academiaidd flaenorol;
- caiff data eu cofnodi am “**staff cyflenwi**”, ar sail grwpiau, sy'n ymwneud â'r flwyddyn academiaidd flaenorol (*yn y datganiad **ysgol***) a fydd yn cynnwys gwybodaeth am nifer y diwrnodau y darparwyd staff cyflenwi ar gyfer addysgu a chymorth dysgu, a chyfanswm y gost.

Bydd casgliadau data diweddarach yn ein galluogi i barhau i gael darlun o agweddau penodol ar y gweithlu ysgolion a dadansoddi materion dros gyfnod fel recriwtio a chadw athrawon, a datblygiad athrawon yn ystod eu gyrfa.

Rhaid i ddata ciplun, er enghraifft ynghylch [rôl](#), [statws athro cymwysedig](#), neu'r gallu i siarad Cymraeg, fod yn gywir ar ddyddiad y cyfrifiad. Wrth ddewis pa aelodau staff i'w cynnwys fel testun y data, ystyrir y rôl a gofnodir ar eu cyfer (gweler [atodiad D](#)). Yn achos ysgolion ac unedau cyfeirio disgyblion nad oes ganddynt system gwybodaeth reoli sy'n gallu dod o hyd i'r wybodaeth ofynnol, mae taenlenni penodol ar gael i nodi'r manylion.

At ddibenion y CBGY, diffinnir y flwyddyn academiaidd fel y cyfnod rhwng 1 Medi a 31 Awst. Cofiwch nad yw'r data **hanesyddol** a'r data **ciplun** yn gorgyffwrdd yn gyffredinol. Mae bwlch rhwng data'r flwyddyn academiaidd flaenorol a'r data **ciplun**, ac yn ystod y bwlch hwnnw efallai y bydd staff wedi gadael neu y bydd newidiadau eraill wedi digwydd, ond caiff y newidiadau hyn eu cofnodi yn nata **hanesyddol** y flwyddyn wedyn. Bydd data **ciplun** yn rhoi darlun cyflawn o'r gweithlu cyfredol. Bydd data **hanesyddol**, ar y llaw arall, yn dangos y newidiadau a'r gweithgareddau a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn academiaidd flaenorol. Mae'r ddwy set yn darparu onglau gwahanol, felly, ar gyfer monitro a chofnodi.

Mae Llywodraeth Cymru wedi bod mewn trafodaethau â chyflenwyr meddalwedd systemau gwybodaeth reoli ers rhai blyneddoddd, a datblygwyd eu meddalwedd i allu dod o hyd i ddata **ciplun** a **hanesyddol** perthnasol y CBGY. Er mwyn i hyn weithio, mae'n bwysig diweddarau'r wybodaeth yn rheolaidd; er enghraifft, nodi dyddiad diwedd contract pob aelod staff sydd wedi gadael yr ysgol.

5.4 Gweithredu'n raddol

Mae'r CBGY wedi ei weithredu'n **raddol**. Cynhaliwyd y cyfrifiad cyntaf ym mis Tachwedd 2019, gan gasglu gwybodaeth ar gyfer modiwlau'r data **ciplun** yn unig. Casglwyd data **hanesyddol** drwy'r CBGY am y tro cyntaf ym mis Tachwedd 2021 ([cam 2](#)) ac honno oedd y cyfrifiad casgliad llawn cyntafle casglwyd data ar gyfer pob modiwl.

Gan y bydd y modiwlau **hanesyddol** ym mis Tachwedd 2025 yn casglu data o 1 Medi 2024 i 31 Awst 2025, mae'n hanfodol eich bod yn darllen y nodiadau ar y modiwlau data **hanesyddol** a dechrau nodi'r manylion yn eich systemau mewn da bryd. **Yr arfer gorau yw cynnal cofnodion cywir yn rheolaidd, gan y bydd hyn yn sicrhau eich bod yn cydymffurfio'n llawn â'r Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data (GDPR) 2018 ac yn lleihau'r baich o lunio datganiad CBGY heb wallau.**

Datganiad	Modiwl data	Natur y data	Cyfnod dan sylw
Ysgol	Dynodyddion y gweithlu	Ciplun	Dyddiad nodi'r data
Ysgol	Cwricwlwm	Ciplun	Amserlen cyfnod 10 diwrnod gwaith arferol (neu sy'n cyfateb i gyfnod 10 diwrnod gwaith arferol dros gylch amserlen yr ysgol)
Ysgol	Rolau	Ciplun	Manylion y rolau a gyflawnir gan unigolion
Ysgol	Recriwtio	Hanesyddol	Swyddi a oedd ar agor neu a ddaeth i ben rhwng 1 Medi 2024 a 31 Awst 2025 y flwyddyn academiaidd cyn dyddiad y cyfrifiad, gan gynnwys swyddi nas llenwyd
Ysgol	Cadw staff	Hanesyddol	Unigolion a adawodd y proffesiwn neu a ymddeolodd (yn gynnwys neu ar ôl cyrraedd yr oedran ymddeol arferol) yn y cyfnod 1 Medi 2024 a 31 Awst 2025 o'r flwyddyn academiaidd cyn y dyddiad cyfrifiad.
Ysgol	Cyflenwi	Hanesyddol	Data ar sail grŵp ar gyfer 1 Medi 2024 i 31 Awst 2025
Cyflog, Adnoddau Dynol ac Absenoldeb	Cyflog a chontractau*	Ciplun	Contractau a chytundebau gwasanaeth perthnasol sydd ar agor ar ddyddiad y cyfrifiad
Cyflog, Adnoddau Dynol ac Absenoldeb		Hanesyddol	Contractau a chytundebau gwasanaeth a ddaeth i ben rhwng 1 Medi 2024 a 31 Awst 2025
Cyflog, Adnoddau Dynol ac Absenoldeb	Absenoldebau*	Hanesyddol	Absenoldebau a ddechreuodd neu a ddaeth i ben rhwng 1 Medi 2024 a 31 Awst 2025, gan gynnwys staff a adawodd yn ystod y cyfnod hwn.

* Dim ond yn y datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb** a gyflwynir gan yr awdurdod lleol neu **ysgolion sydd wedi penderfynu peidio â chael eu rheoli gan lywodraeth leol** y bydd y modiwlau hyn yn bodoli.

5.5 Cofnodi, cyflwyno a dilysu data

Mae'r canlynol yn disgrifio'r camau i ddychwelyd datganiad data **ysgol** y CBGY:

- a. yr **ysgol** i sicrhau bod yr holl ddata perthnasol am y staff wedi'u nodi'n gywir yn ei system gwybodaeth reoli, gan sicrhau bod unrhyw ddata coll yn cael eu cwblhau yn ôl y gofyn;
- b. yr **ysgol** i greu datganiad y CBGY ar sail ei system gwybodaeth reoli;
- c. yr **ysgol** i astudio'r adroddiadau dilysu a chraffu'n ofalus ar y crynodebau, gan chwilio'n benodol am arwyddion bod data staff heb eu cofnodi, a datrys unrhyw wallau neu gwestiynau lle bo'n bosibl;
- d. yr **ysgol** i gael caniatâd y pennaeth ac anfon y datganiad, drwy system trosglwyddo data ddiogel ar-lein [DEWi](#), ynghyd â'r crynodeb, i'r awdurdod lleol;
- e. swyddogion data system rheoli gwybodaeth yr **awdurdod lleol** i astudio datganiad data pob ysgol a dilysu'r data, gan weithio gyda'r ysgolion i gywiro unrhyw wallau ac ateb unrhyw gwestiynau yn ôl y gofyn;
- f. yr **awdurdod lleol**, unwaith yr eir i'r afael â'r gwallau a'r cwestiynau drwy drafod gyda'r ysgol (ac unwaith y bydd yr ysgol wedi ailgyflwyno data cywir os bydd angen), i anfon y datganiad, drwy system trosglwyddo data ddiogel ar-lein [DEWi](#), i Lywodraeth Cymru;
- g. **Llywodraeth Cymru** i wirio'r datganiad a sicrhau nad oes gwallau na chwestiynau, neu fod ganddi esboniadau y gellir eu cyfiawnhau;
- h. **Llywodraeth Cymru** i lawrlwytho'r data i system Llywodraeth Cymru.

Ni ddylid rhannu unrhyw ddata personol ar unrhyw adeg y tu allan i system trosglwyddo data ddiogel ar-lein [DEWi](#), a ddarperir gan Weinidogion Cymru i sicrhau diogelwch data yn ogystal â chydymffurfiaeth lawn â [GDPR](#) a [Deddf Diogelu Data 2018](#).

Cofnodi a gwirio data

Mae'r nodiadau cwblhau hyn yn rhoi rhestr gyflawn o'r holl eitemau o ddata y mae'n rhaid eu cynnwys yn eich system a'u cyflwyno yn eich datganiad CBGY. Nodwch fod y cyfeirnodau ar gyfer y meysydd data yn y ddogfen hon yn dangos y gwerthoedd data a'r tagiau fel y maent wedi'u cynnwys yn y ffeil ddata y mae eich meddalwedd yn ei pharatoi i'w throsglwyddo i'ch awdurdod lleol a Llywodraeth Cymru. Cofiwch nad yw'r gwerthoedd a'r tagiau hyn bob amser yn cyd-daro efallai â'r ffordd y mae'r feddalwedd yn cadw'r data'n fewnol neu'n eu cyflwyno i chi ar sgrîn y defnyddiwr.

Bydd y cofnodion ar gyfer staff unigol yn cael eu cynhyrchu'n awtomatig ar gyfer y datganiad **ysgol** gan system gwybodaeth reoli'r ysgol, ac efallai na fydd modd addasu rhannau ohonynt. **Mae'n hanfodol felly bod yr holl ddata perthnasol am staff yn cael eu rhoi ar eich systemau yn gywir cyn dechrau ar eich datganiad CBGY.**

5.6 Diogelu a rhannu data

Mae'r [GDPR](#) a [Deddf Diogelu Data](#) yn mynnu rhai mesurau diogelu wrth i sefydliadau ddefnyddio data personol, gan gynnwys Llywodraeth Cymru, awdurdodau lleol ac ysgolion. Mae'r ddwy ddeddfwriaeth yn rhoi hawliau i'r rheini y mae data yn cael eu prosesu yn eu cylch (testunau'r data), ee disgyblion, rhieni ac athrawon. Mae hyn yn cynnwys (ymhlith gwybodaeth arall y mae'n rhaid inni ei darparu):

- yr hawl i wybod y mathau o ddata sy'n cael eu cadw;
- pam maent yn cael eu cadw; â
- phwy y byddant yn cael eu rhannu.

At ddibenion deddfwriaeth diogelu data, mae'r term 'prosesu' yn berthnasol i unrhyw weithgarwch sy'n ymwneud â data personol, ee (nid yw'r rhestr hon yn hollgynhwysfawr):

- casglu;
- storio;
- rhannu;
- dinistrio.

Mae'n hollbwysig bod ysgolion, fel proseswyr a rheolwyr ynddynt eu hunain, yn prosesu data (nid dim ond yr hyn a gesglir at ddibenion y cyfrifiad) yn unol â gofynion llawn [GDPR](#). Mae mwy o wybodaeth am [GDPR](#) ar gael yn nhrosolwg [Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth o GDPR](#).

O dan [GDPR](#) a [Deddf Diogelu Data](#), mae dyletswydd gyfreithiol ar ysgolion ac awdurdodau lleol i sicrhau yr ymdrinnir ag unrhyw ddata personol a brosesir mewn ffordd ofalus ac y cânt eu storio'n ddiogel.

Lle na chaiff data personol eu diogelu'n briodol, gallai amharu ar ddiogelwch unigolion ac ar eu henw da. Mae eich cyfrifoldeb fel rheolwr data yn ymestyn i'r rheini sydd â mynediad i'ch data y tu hwnt i'ch sefydliad lle maent yn gweithio ar eich rhan; er enghraifft, lle gall cyflenwyr TG allanol gael gafael ar eich gwybodaeth o bell.

Mae'n **hollbwysig** bod pawb o'r staff sydd â mynediad i ddata personol yn deall pwysigrwydd:

- diogelu data personol;
- ymglyfarwyddo â'ch polisi diogelwch;
- rhoi gweithdrefnau diogelwch ar waith.

Rhaid rhoi hyfforddiant priodol, felly, i'r holl staff i sicrhau eu bod yn cydymffurfio'n llawn â [GDPR](#) a [Deddf Diogelu Data](#).

5.7 Rhestr wirio

- Sicrhewch bod y diweddariadau diweddaraf wedi'u gweithredu i Systemau Rheoli Gwybodaeth (SRhG) yr ysgol.

- Ydych chi'n gymwys â Rheoliadau Cyffredinol Diogelu Data? Oes Hysbysiadau Preifatrwydd yn eu lle ar gyfer holl staff ac wedi'u rhannu ag unrhyw aelodau staff newydd?
- Oes unrhyw newidiadau i'r Cyfrifiad Blynyddol o'r Gweithlu Ysgol (CBGY) eleni yn gymwys i chi?
- Yw holl manylion staff wedi'u diweddarau ac yn gywir?
- Yw'r rolau staff sydd wedi'u cofnodi yn erbyn athrawon wedi'u adolygu a'u gwirio yn erbyn y disgrifiadau rolau staff dilys sydd wedi'u diweddarau?
- Yw pob maes gorfodol wedi'u llenwi ar gyfer pob aelod o staff?
- Gwiriwch y maes 'Statws' ar gyfer pob aelod o staff. Sicrhewch bod y maes 'Statw' yn wag ar gyfer unrhyw aelod o staff sydd wedi dychwelyd o absenoldeb tymor hir.
- Gwiriwch 'Gallu iaith Gymraeg' sydd wedi'u nodi yn erbyn y staff, gan adlewyrchu unrhyw gynnydd yn erbyn y [Fframwaith cymwyseddau iaith Gymraeg ymarferwyr addysg](#).
- Ydych chi wedi cynnwys yr holl wybodaeth recriwtio ar gyfer eich ysgol?
- Ydych chi wedi cynnwys yr holl wybodaeth cadw staff ar gyfer eich ysgol?
- Ydych chi wedi cynnwys yr holl wybodaeth cyflenwi ar gyfer eich ysgol?

6. Pwy sy'n darparu'r data a beth y maent yn ei ddarparu?

6.1 Lleoliadau perthnasol a lleoliadau nad yw hyn yn berthnasol iddynt

Fel rhan o'r CBGY **rhaid** cyflwyno gwybodaeth am unigolion sy'n gweithio yn y mathau canlynol o leoliadau a gynhelir yng Nghymru:

- ysgolion meithrin;
- ysgolion cynradd;
- ysgolion canol;
- ysgolion uwchradd;
- ysgolion arbennig; â
- unedau cyfeirio disgyblion.

Fel y nodir yng [Nghod Trefniadaeth Ysgolion](#) statudol Llywodraeth Cymru, dyma'r categorïau o "ysgolion a gynhelir" yng Nghymru: ysgolion cymunedol, ysgolion gwirfoddol a reolir, ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr, ysgolion sefydledig ac ysgolion arbennig cymunedol.

Ni ddylid darparu gwybodaeth am unigolion mewn:

- lleoliadau blynyddoedd cynnar;
- ysgolion annibynnol a gyllidir yn breifat;
- ysgolion arbennig nas cynhelir;
- colegau chweched dosbarth;
- sefydliadau addysg bellach;
- ysgolion addysg plant y lluoedd arfog; â
- sefydliadau addysg eraill o bob math.

Mae [Rheoliadau Addysg \(Cyflenwi Gwybodaeth am y Gweithlu Ysgolion\) \(Cymru\) 2017](#) yn ei gwneud yn ofyniad statudol i ysgolion ac awdurdodau lleol gyflwyno datganiad y CBGY, gan gynnwys cyfres o gofnodion am staff unigol. Mae hyn yn golygu:

- er bod yn rhaid i ysgolion ac awdurdodau lleol gyflawni eu rhwymedigaethau o ran testunau data o dan [Ddeddf Diogelu Data](#) (gweler [adran 5.6](#)), nad oes angen iddynt gael caniatâd i ddarparu gwybodaeth gan aelodau unigol o'r gweithlu;
- bod ysgolion ac awdurdodau lleol wedi'u diogelu rhag yr her gyfreithiol o beidio ag anrhydeddu eu dyletswydd o ran ymddiriedaeth aelodau staff;
- bod yn **rhaid** i ysgolion ac awdurdodau lleol gwblhau datganiad.

6.2 Pwy sy'n darparu'r data

Rhaid i bob ysgol gyflwyno datganiad **ysgol**. Mae'r awdurdodau lleol yn gyfrifol fel pwynt casglu data canolog ysgolion a gynhelir o fewn yr awdurdod, cyn i'r data gael eu hanfon at Lywodraeth Cymru. Bydd angen i'r awdurdod lleol drefnu bod staff data'r system gwybodaeth reoli yn dilysu elfennau addysgol y datganiad **ysgol**, a bod staff adnoddau dynol a/neu'r gyflogres yn dilysu unrhyw elfennau sy'n ymwneud ag adnoddau dynol a/neu'r gyflogres o'r datganiad **ysgol**. Bydd angen yr hawliau angenrheidiol ar y dilyswyr adnoddau dynol/cyflogres er mwyn gallu cael mynediad i'r

data angenrheidiol ar systemau TG yr awdurdod lleol er mwyn dilysu'r wybodaeth yn y datganiad **ysgol**. **Nid** oes rhaid iddynt weithio o fewn yr adran adnoddau dynol a/neu gyda'r gyflogres yn benodol. Gallant fod yn staff data'r system gwybodaeth reoli os bydd yr awdurdod lleol wedi dirprwyo'r hawliau iddynt i gael mynediad i'r wybodaeth ofynnol er mwyn iddynt wneud y gwaith dilysu. O 2019, caiff math newydd o gyfrif defnyddwyr [DEWi](#) ei sefydlu ar gyfer dilyswyr elfennau adnoddau dynol a/neu gyflogres datganiad y CBGY.

6.3 Mathau o staff y mae angen data amdanynt

Staff yr ysgol

Mae angen data am weithlu'r ysgol ar lefel unigol, sef am athrawon a staff cymorth sy'n gweithio i ysgolion os ydynt yn eu swydd ar ddyddiad y cyfrifiad. Mae'r canlynol, os ydynt yn eu swydd ar ddyddiad y cyfrifiad, yn enghreifftiau o'r rheini y mae'n **rhaid** i'r data amdanynt fod wedi'u nodi yn y datganiadau **ysgol** a **chyflog**, **adnoddau dynol** ac **absenoldeb**, at ddibenion data gweithlu'r ysgol:

- athrawon a gyflogir gan yr ysgol, yn rhai â Statws Athro Cymwysedig a hebddo;
- staff cymorth a gyflogir gan yr ysgol;
- athrawon sy'n gweithio yn yr ysgol fel athrawon cyflenwi drwy asiantaeth neu awdurdod lleol sy'n gweithredu fel asiantaeth gyflenwi;
- staff sy'n absennol gyda thâl neu heb dâl, boed am gyfnod hir neu gyfnod byr;
- athrawon dan hyfforddiant sydd ar gyfnod ymarfer addysgu;
- athrawon ar raglen School Direct, Rhaglen Athro a Hyfforddwyd Dramor a rhaglen Teach First;
- athrawon cymwysedig sy'n ffurfio cronfa ar gyfer ysgolion, os ydynt yn addysgu'n rheolaidd mewn ysgol neu ysgolion penodol.

Nid oes angen data am y canlynol yn y datganiad **ysgol** at ddibenion data gweithlu'r ysgol:

- staff wrth gefn dros dro neu staff cyflenwi am absenoldebau tymor byr;
- staff dros dro heb contractau, a gyflogir ar sail ad hoc;
- staff sy'n gweithio mewn darpariaeth gwasanaeth ysgol estynedig, er enghraifft clybiau brecwast ac ar ôl ysgol, Dechrau'n Deg a chanolfannau plant;
- staff a gyflogir gan yr awdurdod lleol sy'n darparu cymorth i ysgolion ar sail ad hoc, er enghraifft athrawon cerddoriaeth peripatetig sydd mewn ysgol penodol am rhan o'r diwrnod, athrawon ymgynghorol, seicolegwyr addysg, swyddogion lles addysg (yr awdurdod lleol yn unig fydd yn cyflwyno gwybodaeth am y rhain);
- athrawon sydd ond yn addysgu ar sail un-i-un tu allan i leoliad yr ysgol (e.e. tiwtora personol neu addysgu i fynd i'r afael â phroblemau dysgu sy'n bersonol ac yn benodol i bob plentyn, a gall ddigwydd mewn lleoliad mewn tref fel llyfrgell);
- llywodraethwyr a staff gwirfoddol;
- staff nad oes cod dynodi rôl ar eu cyfer sy'n cyfateb i'r swyddogaeth y maent yn ei chyflawni, er enghraifft clerc i'r llywodraethwyr, staff sy'n helpu plant i groesi'r ffordd.

Os bydd aelod o'r staff yn gweithio mewn dau sefydliad, a bod un ohonynt yn berthnasol i'r CBGY a'r llall heb fod yn berthnasol, yna dim ond mewn perthynas â'r gweithgarwch perthnasol y dylid nodi gwybodaeth. Er enghraifft, efallai y bydd cynorthwyydd meithrin

yn gweithio mewn canolfan Dechrau'n Deg a meithrinfa a gynhelir. Yn yr achos hwn, dim ond mewn perthynas â'r cyfnod y mae'n gweithio yn y feithrinfa a gynhelir y byddai angen nodi'r data ar lefel unigol.

Os bydd ysgolion yn ansicr ynghylch pa staff y dylid eu cynnwys yn y CBGY, dylent holi eu hawdurdod lleol yn y lle cyntaf.

Staff ysgolion o fewn awdurdod lleol

Lle bydd athrawon cymwysedig yn ffurfio cronfa ar gyfer ysgolion ac yn addysgu'n mewn ysgol penodol ar sail rheolaidd neu arferol (ee athrawon peripatetig sydd yn yr ysgol un diwrnod yr wythnos) fel rhan gytundeb ffurfiol neu anffurfiol, **rhaid** i'r ysgol(ion) b/perthnasol eu cofnodi fel 'athrawon eraill'.

Lle bydd awdurdod lleol yn gweithredu fel asiantaeth gyflenwi i ddarparu athro am gyfnod hirdymor neu dros dro, **rhaid** cofnodi'r unigolyn fel 'athro cyflenwi dan contract (nid drwy asiantaeth)' yn y datganiad 'Ysgol'.

Peidiwch â chynnwys data lefel unigol ar gyfer athrawon cyflenwi a ddarparwyd gan asiantaeth ar sail tymor byr neu ad hoc. **Rhaid** cynnwys gwybodaeth am y rhain ar sail grŵp fel rhan o'r modiwl [cyflenwi](#).

Os bydd awdurdodau lleol yn ansicr ynghylch pa staff y dylid eu cynnwys yn y CBGY, dylent [gysylltu](#) â Llywodraeth Cymru.

Staff cymorth

Mae'r CBGY yn rhoi sylw i athrawon a staff cymorth a gyflogir yn llawn-amser ac yn rhan-amser¹ yn y lleoliadau a gynhelir yng Nghymru.

Wrth sôn am "staff cymorth"², dyma'r staff sydd dan sylw:

- a) "Cynorthwyyr addysgu": Y staff cymorth sy'n gweithio yn y dosbarth i helpu gyda'r dysgu a staff sy'n helpu disgyblion, er enghraifft cynorthwyyr addysgu lefel uwch, cynorthwyyr addysgu, staff cymorth anghenion arbennig, swyddogion/cynorthwyyr meithrin, staff cymorth disgyblion sydd o gefndir lleiafrif ethnig a chynorthwyyr dwyieithog;
- b) "Staff cymorth eraill": Y staff cymorth nad ydynt yn gweithio yn y dosbarth, er enghraifft metroniaid/nyrsys/staff meddygol, llyfrgellwyr, technegwyr TG, technegwyr, staff gweinyddol, bwrsariaid a staff gweinyddol/clerigol eraill.

Mae mwy o fanylion am yr aelodau staff y dylid casglu data amdanynt yn [atodiad D](#).

¹ Dylid cynnwys staff rhan-amser sydd yn yr ysgol fel rheol, ond sy'n gweithio ar ddyddiau o'r wythnos sy'n wahanol i ddyddiad y cyfrifiad.

² Mae'r set godau lawn a ddarperir yn Atodiadau A a D yn nodi holl swyddi'r staff cymorth y disgwylir data ar eu cyfer.

6.4 Data sydd eu hangen ar gyfer pob aelod staff

Mae angen y set ganlynol o eitemau data ar gyfer pob athro neu aelod o'r staff cymorth y mae angen data ar lefel unigol amdanynt yn y datganiadau **ysgol** a **chyflog**, **adnoddau dynol ac absenoldeb**. Dyma'r data sylfaenol sy'n ofynnol er mwyn cymharu dibenion rhwng y systemau data (hy adnoddau dynol, y gyflogres a system gwybodaeth reoli'r ysgol) a thros amser er mwyn dadansoddi'r patrymau a sicrhau cywirdeb a chysondeb yr wybodaeth a gyflwynir ac a gofnodir.

Mae'r [set ddata sylfaenol](#) ar gyfer y datganiadau **ysgol** a **chyflog**, **adnoddau dynol ac absenoldeb** er mwyn cymharu dibenion fel a ganlyn:

- [Rhif Cyfeirio Athro \(TRN\)](#), ac eithrio lle nad yw'n berthnasol i rolau penodol;
- [cyfenw](#);
- [enw cyntaf](#);
- [enw\(au\) canol](#);
- [dyddiad geni](#);
- [rhyw](#); â
- [rhif Yswiriant Gwladol](#).

Bydd angen mwy o eitemau data ar gyfer aelodau staff y mae angen data lefel unigol amdanynt. Mae [atodiad A](#) yn rhoi manylion yr eitemau data sydd eu hangen ar gyfer gwahanol rolau'r staff.

6.5 Cofnodion lluosog ar gyfer un aelod staff

Efallai y bydd gan lawer o aelodau o weithlu'r ysgol fwy nag un contract ag ysgol benodol, neu efallai y byddant yn gweithio mewn nifer o ysgolion. Nid oes cyfyngiad ar nifer y contractau y gellir eu nodi ar yr un pryd fel rhan o'r CBGY.

Byddai mwy nag un cofnod yn cael ei nodi yn y CBGY ar gyfer aelod o weithlu'r ysgol yn yr achosion canlynol:

- Lle mae'r person yn gweithio mewn mwy nag un ysgol ar wahanol adegau yn ystod yr wythnos. Dyma rai enghreifftiau: a) cynorthwydd addysgu sy'n gweithio dau ddiwrnod mewn un ysgol a thri mewn un arall, b) athro cyflenwi sy'n gweithio diwrnod yr wythnos mewn un ysgol a dau mewn un arall ar sail contract. Yn y ddau achos, bydd pob ysgol yn gyfrifol am ddychwelyd cofnod sy'n adlewyrchu'r amser y mae'r aelod staff yn ei dreulio yn yr ysgol honno;
- Lle mae person yn rhoi'r gorau i weithio mewn un ysgol ac yn dechrau gweithio mewn ysgol arall yn ystod yr un cyfnod casglu data. Yn yr achos hwn, bydd pob ysgol yn gyfrifol am gyflwyno cofnod sy'n adlewyrchu'r amser a dreuliwyd yn yr ysgol honno. Bydd angen i'r ysgol y mae'r person wedi'i gadael gyflwyno cofnod yn nodi bod y [person wedi gadael](#) (o gam 2 ymlaen), a bydd angen i'r ysgol newydd gyflwyno cofnod cyfrifiad arferol;
- fel rheol, caiff gwybodaeth am aelod unigol o staff ei chyflwyno fel rhan o'r datganiad **ysgol**, a chaiff gwybodaeth am gyflog a chontractau ei chyflwyno fel rhan o'r datganiad **cyflog**, **adnoddau dynol ac absenoldeb**;
- Lle mae gan aelod staff fwy nag un contract cyfredol, neu lle mae wedi ymroi i weithio yn yr ysgol o dan fwy nag un cytundeb gwasanaeth. Er enghraifft, mae ganddo un contract rhan-amser gyda'r ysgol fel athro a chontract rhan-amser arall

fel cynorthwyydd addysgu. Dim ond un set o fodiwlau y dylai'r ysgol ei chyflwyno yn y datganiad **ysgol** ar gyfer aelod o weithlu'r ysgol, gan nodi pob rôl wahanol a gyflawnwyd a, lle bo angen, cyfanswm **yr oriau a weithir/weithiwyd bob wythnos** gan yr unigolyn ym mhob **rôl**. Fodd bynnag, rhaid nodi contractau, cytundebau gwasanaeth a **rolau** lluosog (yn ogystal â hen contractau a chontractau cyfredol) yn y datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb**;

- lle mae aelod staff wedi dod i ddiwedd contract yn ystod y flwyddyn academaidd flaenorol a bod ganddo gontract newydd ar ddyddiad y cyfrifiad yn yr un ysgol. Mewn achos felly, bydd angen cofnod **hanesyddol** a chofnod **ciplun** i adlewyrchu'r sefyllfa.

6.6 Staff yn ymgymryd â rolau ar lefel uwch

Lle bydd aelod o'r gweithlu yn ymgymryd â rôl ar lefel uwch o fewn yr un ysgol, er enghraifft dirprwy bennaeth yn ymgymryd â **rôl** pennaeth, dylid cofnodi'r **rôl** uwch ar gyfer yr unigolyn yn natganiad data'r **ysgol** (ee pennaeth dros dro).

Dylai manylion y contractau a gyflwynir fel rhan o'r datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb** adlewyrchu swydd barhaol yr unigolyn ynghyd ag unrhyw lwfansau cyfrifoldeb y mae'n eu derbyn.

7. Crynodeb o'r eitemau data i'w cyflwyno yn y datganiad ysgol

Mae'r adrannau isod yn dangos pa eitemau data sydd ym mhob modiwl, ac o dan ba leoliad ysgol a math o staff y dylid eu nodi. Mae hyperddolen i bob maes yn y tablau isod i wybodaeth fanylach am yr eitem ddata yn [atodiad A](#).

Dyma'r allwedd i'r mathau o leoliad ysgol yn y tablau isod:

NS Ysgolion meithrin
PS Ysgolion cynradd
MS Ysgolion canol
SS Ysgolion uwchradd
SP Ysgolion arbennig
PR Unedau cyfeirio disgyblion

7.1 Manylion yr arolwg

Math o ddata: **Ciplun**

I'w cynnwys mewn: Datganiadau **ysgol** a **chyflog**, adnoddau dynol ac absenoldeb

Enw'r Maes	Hyd y Maes	Math o Faes	Tag Xml	Data Enghreifft iol	NS	PS	MS	SS	SP	PR
Math o arolwg	6	Alffaniwmerig	<Survey>	SWAC	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Cyfeirnod dyddiad yr arolwg	10	Dyddiad	<ReferenceDate>	2025-11-04	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Y person sy'n cwblhau'r arolwg	2	Alffaniwmerig	<CompleterRole>	BM	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Amser a dreuliwyd yn cwblhau'r arolwg	3	Alffaniwmerig	<Hours>	005	✓	✓	✓	✓	✓	✓

7.2 Manylion yr ysgol

Math o ddata: **Ciplun**

I'w cynnwys mewn: Datganiadau **ysgol** a **chyflog**, adnoddau dynol ac absenoldeb

Enw'r Maes	Hyd y Maes	Math o Faes	Tag Xml	Data Enghreifft iol	NS	PS	MS	SS	SP	PR
Rhif yr AALI	3	Alffaniwmerig	<LEA>	660	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Rhif yr ysgol	4	Alffaniwmerig	<Estab>	4099	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Enw'r ysgol	100	Alffaniwmerig	<Name>	Ysgol Gyfun Ynys Môn	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Cyfnod yr ysgol	2	Alffaniwmerig	<Phase>	SS	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Math cyfrwng yr ysgol	2	Alffaniwmerig	<WelshMediumType>	WM	X	✓	✓	✓	X	X
Categori Iaith yr Ysgol	2	Alffaniwmerig	<SchoolLanguageCategory>	C3	X	✓	✓	✓	X	X

7.3 Dynodyddion y gweithlu (Set ddata ofynnol)

Math o ddata: **Ciplun**

I'w cynnwys mewn: Datganiadau **ysgol** a **chyflog**, **adnoddau dynol** ac **absenoldeb**

Dylid diweddarau'r data yn y modiwl hwn yn rheolaidd wrth i bethau newid. Caiff data'r modiwl hwn eu casglu ar gyfer pob aelod staff sy'n bodloni'r meini prawf yn adran 6. Cofiwch fod hyn yn debygol o gynnwys rhai aelodau staff a adawodd yr ysgol yn ystod y flwyddyn academaidd cyn casglu'r data am gontractau neu absenoldeb.

Enw'r Maes	Hyd y Maes	Math o Faes	Tag Xml	Data Enghreifftiol	NS	PS	MS	SS	SP	PR
Rhif cyfeirnod athro	7	Alffaniwmerig	<TeacherNumber>	5963274	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Cyfenw	35	Alffaniwmerig	<Surname>	Jones	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Enw cyntaf	35	Alffaniwmerig	<Forename>	Marc	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Enw(au) canol	35	Alffaniwmerig	<MiddleNames>	Iwan Owen	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Rhyw	1	Alffaniwmerig	<Sex>	M	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dyddiad geni	10	Dyddiad	<DOB>	1990-03-31	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Rhif yswiriant gwladol	9	Alffaniwmerig	<NINumber>	JP235491D	✓	✓	✓	✓	✓	✓

7.4 Nodweddion y gweithlu

Math o ddata: **Ciplun**

I'w cynnwys mewn: Datganiadau **ysgol**

Enw'r Maes	Hyd y Maes	Math o Faes	Tag Xml	Data Enghreifftiol	NS	PS	MS	SS	SP	PR
Cod ethnig	4	Alffaniwmerig	<Ethnicity>	WBRI	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Statws o ran anabledd	4	Alffaniwmerig	<Disability>	NO	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Hunaniaeth genedlaethol	3	Alffaniwmerig	<NationalIdentity>	BRI	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Statws athro cymwysedig (SAC)	1	Boole	<QTStatus>	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dyddiad SAC	10	Dyddiad	<QTSDate>	2017-07-30	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Y llwybr SAC	4	Alffaniwmerig	<QTSRoute>	ITEU	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Statws cynorthwydd addysgu lefel uwch (CALU)	1	Boole	<HLTASStatus>	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Statws cymhwyster proffesiynol cenedlaethol ar gyfer prifathrawiaeth (CPCP)	1	Boole	<NPQH>	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dyddiad CPCP	10	Dyddiad	<NPQHDate>	2013-04-30	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gallu yn y Gymraeg	2	Alffaniwmerig	<AbilityWelsh>	W1	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Addysgu/gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg	2	Alffaniwmerig	<TeachWelsh>	T2	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Statws	3	Alffaniwmerig	<Status>	MAT	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Staff Trydydd Parti	1	Boolean	<ThirdParty>	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓

7.5 Rolau

Math o ddata: **Ciplun**

I'w cynnwys mewn: Datganiadau **ysgol**

Enw'r Maes	Hyd y Maes	Math o Faes	Tag Xml	Data Enghreifftiol	NS	PS	MS	SS	SP	PR
Rolau staff	2	Alffaniwmerig	<StaffRole>	HT	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Cyferwerth ag amser llawn	4	Alffaniwmerig	<FTE>	0.88	✓	✓	✓	✓	✓	✓

7.6 Cwricwlwm

Math o ddata: **Ciplun**

I'w cynnwys mewn: Datganiadau **ysgol**

Enw'r Maes	Hyd y Maes	Math o Faes	Tag Xml	Data Enghreifftiol	NS	PS	MS	SS	SP	PR
Pwnc	3	Alffaniwmerig	<Subject>	ART	X	X	✓	✓	X	X
Oriau pwnc	5	Alffaniwmerig	<SubjectHours>	5.00	X	X	✓	✓	X	X
Grŵp blwyddyn y pwnc	2	Alffaniwmerig	<YearGroup>	1-14	✓	✓	✓	✓	X	X
Cyfrwng y wers	1	Alffaniwmerig	<LessonMedium>	E	✓	✓	✓	✓	X	X

7.7 Recriwtio

Math o ddata: **Hanesyddol**

I'w cynnwys mewn: Datganiadau **ysgol**

Mae hyn yn cynnwys pob swydd addysgu wag yn ystod y flwyddyn academaidd flaenorol. Rhaid darparu gwybodaeth ar gyfer pob swydd addysgu sy'n barhaol neu'n gcontract o dymor neu fwy. Os nad oedd gan ysgol swyddi gwag yn ystod y flwyddyn academaidd flaenorol, yna nid oes angen cofnodi unrhyw wybodaeth. Defnyddir yr wybodaeth hon i nodi meysydd lle y gallai fod yna brinder staff o fewn y proffesiwn addysgu, ac i fesur hyd a lled ac effaith trosiant staff.

Ar gyfer pob swydd unigryw a hysbysebwyd rhwng **1 Medi** a **31 Awst y flwyddyn academaidd cyn dyddiad y cyfrifiad**, ac ar gyfer pob athro a adawodd y proffesiwn neu a ymddeolodd yn gynnar, nodwch bob eitem ddata ddilys.

Caiff data'r modiwl hwn eu casglu fel rhan o gam 2 y cyfrifiad. Fodd bynnag, bydd angen i ysgolion ddechrau cofnodi'r wybodaeth ofynnol o **1 Medi 2024** yn barod ar gyfer cyflwyno'r datganiad **ysgolion** yn llwyddiannus ym mis Tachwedd 2025.

Enw'r Maes	Hyd y Maes	Math o Faes	Tag Xml	Data Enghreifftiol	NS	PS	MS	SS	SP	PR
Rhif cyfeirnod swydd wag	2	Alffaniwmerig	<VacancyID>	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Rôl y swydd wag	2	Alffaniwmerig	<StaffRole>	HT	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Pwnc y swydd wag	3	Alffaniwmerig	<Subject>	ART	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Grŵp/grwpiau blwyddyn y swydd wag	2	Alffaniwmerig	<YearGroup>	N1	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Swydd wag cyfrwng Cymraeg	1	Boole	<WelshMediumVacancy>	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Patrwm gwaith y swydd wag	1	Alffaniwmerig	<Tenure>	F	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dyddiad dechrau'r swydd wag	10	Dyddiad	<VacancyStart>	2023-11-30	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dyddiad diwedd y swydd wag	10	Dyddiad	<VacancyEnd>	2023-12-20	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Nifer y ceisiadau am y swydd wag	3	Alffaniwmerig	<TotalNumberOfApplications>	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Sawl gwaith yr hysbysebwyd y swydd wag	2	Alffaniwmerig	<VacancyAdvertised>	2	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Penodi	1	Boole	<AppointmentMade>	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Cyflenwi dros dro ar gyfer y swydd wag	2	Alffaniwmerig	<VacancyCover>	SM	✓	✓	✓	✓	✓	✓

7.8 Cadw staff

Math o ddata: **Hanesyddol**

I'w cynnwys mewn: Datganiadau **ysgol**

Mae'r modiwl hwn yn rhoi sylw i aelodau staff a adawodd eu cyflogaeth yn ystod y flwyddyn academiaidd flaenorol (hy rhwng 1 Medi 2024 a 31 Awst 2025). Defnyddir yr wybodaeth i nodi meysydd lle y gallai fod yna brinder staff o fewn y proffesiwn addysgu, ac i fesur hyd a lled ac effaith trosiant staff.

Mewn perthynas ag athrawon, dylech gynnwys pob athro a adawodd ei swydd, gan gynnwys diswyddiadau gwirfoddol neu orfodol, ymddeoliadau cynnar neu arferol, y rheini a adawodd y proffesiwn neu a adawodd am swydd addysgu arall neu rôl arall ym myd addysg. Gweler y set godau yn [atodiad D](#) am y rhestr lawn. Peidiwch â chynnwys athrawon sydd ar absenoldeb mamolaeth, secondiad neu absenoldeb oherwydd salwch.

Enw'r Maes	Hyd y Maes	Math o Faes	Tag Xml	Data Enghreifftiol	NS	PS	MS	SS	SP	PR
Dynodydd aelod staff a adawodd	2	Alffaniwmerig	<LeaverID>	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Rôl yr aelod staff a adawodd	2	Alffaniwmerig	<StaffRole>	QT	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Pwnc yr aelod staff a adawodd	3	Alffaniwmerig	<Subject>	ART	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Grŵp/grwpiau blwyddyn yr aelod staff a adawodd	2	Alffaniwmerig	<YearGroup>	M	✓	✓	✓	✓	✓	✓
I ble'r aeth yr aelod staff a adawodd	3	Alffaniwmerig	<LeaverDestination>	EDU	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Profiad addysgu	2	Alffaniwmerig	<TeachingExperience>	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓

7.9 Cyflenwi

Math o ddata: **Hanesyddol**

I'w cynnwys mewn: Datganiadau **ysgol**

Mae'r modiwl hwn yn cynnwys data'r ysgol ar sail grŵp ar gyfer pob gwahanol fath o gyflenwi a gafwyd yn ystod y flwyddyn academaidd flaenorol (hy rhwng **1 Medi 2024 a 31 Awst 2025**). Dylai pob datganiad **ysgol** gynnwys un cofnod ar gyfer pob cyfuniad o'r canlynol: categori'r staff cyflenwi, p'un a gynlluniwyd y cyflenwi ac am ba mor hir y parhaodd y cyflenwi.

Dylir gynnwys yr holl cyflenwi, yn cynnwys cyflenwi wedi'i ddarparu trwy asiantaethau cyflenwi a chyflenwi wedi'i ddarparu yn uniongyrchol trwy cronfa cyflenwi awdurdod lleol.

Peidiwch â chynnwys:

- athrawon ychwanegol neu symudol sydd dan gcontract blwyddyn neu mwy gydag ysgol neu ysgol arweiniol fel rhan o glwstwr.

Dylid cynnwys y rhain fel 'athrawon cyflenwi dan gcontract (nid drwy asiantaeth)' yn y data lefel unigol fel rhan o'r datganiad data **ysgol**.

Enw'r maes	Hyd y maes	Math o faes	Tag Xml	Data enghreifftiol	NS	PS	MS	SS	SP	PR
Categori'r staff cyflenwi	4	Alffaniwmerig	<SupplyCategory>	TCHR	✓	✓	✓	✓	✓	✓
A gynlluniwyd y cyflenwi	1	Alffaniwmerig	<SupplyPlanned>	U	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Am ba mor hir y parhaodd y cyflenwi	1	Alffaniwmerig	<SupplyTerm>	S	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Nifer y diwrnodau cyflenwi	10	Alffaniwmerig	<SupplyDays>	100	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Cyfanswm cost y cyflenwi	10	Alffaniwmerig	<SupplyCost>	1000.00	✓	✓	✓	✓	✓	✓

8. Dilysu a chywiro gwallau

Bydd eich meddalwedd yn darparu adroddiad manwl ar y gwallau dilysu a'r ymholiadau dilysu yn eich datganiad. Mae '**gwall**' yn golygu bod nod neu werth anghyfreithlon mewn eitem o ddata, neu anghysondeb rhesymegol rhwng eitemau o ddata neu rhwng gwahanol agweddau ar y datganiad.

Mae dau fath o '**ymholiad**'. Gallant ymwneud ag elfen anarferol yn y data (er enghraifft, nid oes cofnod o rôl y pennaeth wedi'i gynnwys), sy'n awgrymu, ond nid yn profi, bod yna ddata anghywir neu fod data wedi'u hepgor; neu gellir eu defnyddio i dynnu sylw at feysydd lle mae'n ymddangos bod risg arbennig o uchel o hepgor data - er enghraifft nid oes cofnod cwricwlwm wedi'i gynnwys. Mae angen ymchwilio i ymholiad o unrhyw fath er mwyn gweld a oes diffyg cywirdeb neu a oes rhywbeth wedi'i hepgor, er y gellir dod i'r casgliad yn y pen draw bod y data, mewn gwirionedd, yn gywir.

Mae'n hanfodol eich bod yn cywiro cymaint o wallau ag sy'n bosibl cyn cyflwyno eich datganiad i'ch awdurdod lleol, ac yn ddelfrydol eu cywiro i gyd. Mae'n hanfodol hefyd eich bod yn ymchwilio i bob ymholiad ac yn diwygio data lle gwelir eu bod yn anghywir.

Efallai y bydd datganiadau a fydd yn cynnwys gwallau pan fyddant yn cyrraedd Llywodraeth Cymru yn cael eu gwrthod ac yn gorfod cael eu hailgyflwyno ar ôl eu cywiro.

Bydd gofyn i'r ysgol gywiro'r gwallau yn eu system gwybodaeth reoli a lanlwytho'r datganiad diwygiedig drwy [DEWi](#), y system trosglwyddo data diogel ar-lein.

Ni fydd datganiadau'n cael eu haddasu gan Lywodraeth Cymru ar ôl eu cyflwyno drwy [DEWi](#). Nid yw Llywodraeth Cymru yn bwriadu defnyddio trothwy gwallau. Yn hytrach bydd yn gwerthuso pob datganiad yn unigol.

Efallai y bydd eich awdurdod lleol yn gosod trothwy gwallau i'r datganiad y bydd yn ei dderbyn oddi wrthy, a dylech ei holi am hynny.

9. Crynodeb yr ysgol

Mae crynodeb yr ysgol yn cael ei greu'n awtomatig gan y feddalwedd. Ei ddiben yw galluogi'r staff sy'n paratoi'r datganiad, a'r pennaeth sy'n ei awdurdodi, i asesu pa mor gywir a chyflawn y mae'n debygol o fod o ystyried bod ffeil y datganiad ei hun yn rhy fawr i allu edrych arni yn ei chyfanrwydd yn hawdd.

Dylid gwirio'r crynodeb yn fanwl, gan dalu sylw arbennig i'r rhannau hynny sydd efallai yn dynodi nad oedd rhywfaint o ddata gweithlu'r ysgol ar lefel unigol wedi'u cynnwys yn eich system cyn creu'r datganiad, er enghraifft:

- Nifer (cyfrif pen a nifer cyfwerth ag amser llawn) y staff yn ôl [rhyw](#) a phrif [rôl](#);
- nifer y staff yn ôl [cymhwyster](#) perthnasol;
- nifer y staff yn ôl [grŵp ethnig](#);
- [statws anabledd](#) y staff;
- nifer y staff sy'n [gallu siarad Cymraeg](#);
- nifer yr athrawon a'r cynorthwywyr addysgu a'r [oriau](#) addysgu yn ôl [pynciau/grŵp blwyddyn](#).

Yn olaf, mae'r crynodeb yn dangos cyfanswm y gwallau a'r ymholiadau yn y datganiad na chawsant eu datrys, gan roi rhyw syniad ynghylch a yw'r datganiad yn debygol o gael ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru.

Sylwer bod crynodeb yr ysgol yn amrywio yn ôl y math o ysgol ac felly ni fydd pob un o'r enghreifftiau a restrir yn berthnasol i'ch ysgol chi.

10. Creu ffeil ddata i'w chyflwyno

10.1 Cael gfael ar ddata XML

XML fydd fformat yr estyniad ffeil.

Bydd enw'r ffeil yn cynnwys yr elfennau canlynol:

- (a) dynodydd tarddiad (7 digid)³
- (b) math o arolwg (3 nod)⁴
- (c) dynodydd pen y daith (7 nod)⁵
- (d) rhif cyfres (3 digid)⁶

Dylid gwahanu'r elfennau â nodau tanlinell ("_").

Bydd enw'r ffeil yn gwahaniaethu ychydig yn ôl elfennau'r data a ffynhonnell y ffeil.

Bydd yn ofynnol i **ysgolion sydd wedi penderfynu peidio â bod yn rhan o gytundebau lefel gwasanaeth eu hawdurdod lleol** at ddibenion adnoddau dynol a'r gyflogres ddychwelyd ffeiliau gwahanol ar gyfer modiwlau data eu hysgol a modiwlau awdurdodau lleol.

- a) Dyma enghraifft o ffeil Cyfrifiad Blynnyddol o'r Gweithlu Ysgolion ar gyfer datganiad **ysgol** ar gyfer y modiwlau data a gwblheir gan ysgolion:

6602050_SWC_660SC25_001.XML

- b) Dyma enghraifft o ffeil Cyfrifiad Blynnyddol o'r Gweithlu Ysgolion ar gyfer datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb** ar gyfer y modiwlau data a gwblheir gan awdurdodau lleol:

6609100_SWC_660LA25_001.XML

- c) Dyma enghraifft o ffeil Cyfrifiad Blynnyddol o'r Gweithlu Ysgolion ar gyfer datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb** gan **ysgol sydd wedi penderfynu peidio â bod yn rhan o gytundebau lefel gwasanaeth awdurdod lleol** o ran adnoddau dynol/y gyflogres ar gyfer y modiwlau data a gwblheir gan **ysgolion sydd wedi penderfynu peidio â bod yn rhan o gytundebau lefel gwasanaeth**:

³Caiff y dynodydd tarddiad ei lunio ar sail y **rhif AALI** 3 digid a'r **rhif sefydliad** 4 digid, gan greu'r rhif ysgol/sefydliad 7 digid.

⁴Ar gyfer data'r CBGY, nodir "SWC" yn enw'r ffeil.

⁵Yn achos trosglwyddo data o ysgolion i awdurdodau lleol fel rhan o ddatganiad **ysgol**, caiff dynodydd pen y daith ei lunio ar sail rhif AALI yr awdurdod lleol sy'n derbyn y data, yna "SC" ac yna "25" i ddynodi dau ddigid olaf y flwyddyn academiaidd. Yn achos trosglwyddo data o awdurdodau lleol i Lywodraeth Cymru (enghreiffiau (b) ac (c) uchod) ar gyfer datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb**, neu o **ysgolion sydd wedi penderfynu peidio â chael eu rheoli gan lywodraeth leol**, caiff dynodydd pen y daith ei lunio ar sail rhif AALI yr awdurdod lleol/**ysgol sydd wedi penderfynu peidio â chael ei rheoli gan lywodraeth leol** sy'n cyflwyno'r datganiad, yna "LA" ac yna "25".

⁶Y rhif cyfres yw'r fersiwn 3 digid o'r ffeil. "001" yw'r ffeil gyntaf yn y gyfres, "002" yw'r ail ac ati. **Rhaid** i bob ffeil newydd sy'n cael ei chyflwyno fod â rhif cyfres uwch na'r fersiynau sydd eisoes wedi'u lanlwytho.

6602050_SWC_660LA25_001.XML

Ile mae '25' yn dynodi dau ddigid olaf y flwyddyn, ac felly yn briodol i'r cyfrifiad ysgol blyneddol, dyddiedig 04/11/2025.

Cyfanswm nodau enw'r ffeil yw 27. Yn achos ffeiliau sydd heb eu hawdurdodi gan yr ysgol eto, dylid newid yr estyniad ffeil o XML i UNA.

11. Cyflwyno'r datganiad drwy DEWi

Ar ôl i'r pennaeth awdurdodi datganiad **ysgol** y CBGY, dylid ei anfon, drwy **DEWi**, ar yr un pryd â'r crynodeb ysgol, i'ch awdurdod lleol. Bydd y broses drosglwyddo'n amrywio o un awdurdod i'r llall, felly cysylltwch â'ch awdurdod lleol i gael y manylion.

Bydd dal rhaid i **ysgolion sydd wedi peidio â bod yn rhan o gytundebau lefel gwasanaeth** at ddibenion adnoddau dynol a/neu'r gyflogres, ddychwelyd y dtaganiad **ysgol** trwy eu awdurdod lleol.

Rhaid cyflwyno eich datganiad CBGY i Lywodraeth Cymru erbyn **17 Rhagfyr 2025**. Bydd pob awdurdod lleol yn pennu dyddiad ar gyfer cyflwyno datganiadau ysgol. Holwch eich awdurdod lleol erbyn pryd y mae'n rhaid cyflwyno eich datganiad.

12. Rhagor o wybodaeth

Os oes angen mwy o gyngor arnoch ar gwblhau unrhyw ran o ddatganiad y CBGY, cysylltwch â'ch awdurdod lleol yn y lle cyntaf.

Os oes unrhyw gwestiynau na ellir eu hateb fel hyn, yna dylech chi neu'r awdurdod [gysylltu](#) â Llywodraeth Cymru.

Mae canllawiau llawn ar gwblhau datganiad **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb** y CBGY ar gael [yma](#).

Atodiad A: Cyfresi codau datganiadau ysgol

Pwrpas yr atodiad hwn yw rhoi gwybodaeth lawn, hawdd ei deall, am bob un o feysydd data'r CBGY.

Yn yr atodiad hwn, mae pob maes sydd wedi'i nodi yng nghasgliadau CBGY ar gyfer Tachwedd 2025 wedi'i restru, ac mae'r manylion am y maes hwnnw i'w cael mewn fformat safonol. Rhoddir isod esboniad o'r hyn sydd wedi'i gynnwys ym mhob rhan o'r templed maes.

Fformat ar gyfer y meysydd data yn yr atodiad

Enw'r maes	Enw'r maes fel y'i defnyddir yn y ffeil XML a gyflwynwyd i Lywodraeth Cymru gan eich meddalwedd	Hyd y maes	Hyd y maes yn ôl nifer y nodau
Math o faes	Math o faes [Alffaniwmerig, Niwmerig, Boole neu Ddyddiad]	Gorfodol ar gyfer	Pa fathau o ysgolion sy'n gorfod llenwi'r adran hon?

Rheswm	Gwybodaeth ynghylch pam fod angen y data hyn a sut caiff y data eu defnyddio.
--------	---

Cofnodion dilys	Rhestr o'r gwerthoedd, a disgrifiadau ohonynt, y gellir eu dychwelyd o fewn y maes data.
-----------------	--

Sylwer: dyma'r gwerthoedd sydd eu hangen yn y ffeil ddata y mae eich meddalwedd yn ei chyflwyno a gallent fod yn wahanol i'r modd y mae'r data'n cael eu cyflwyno i chi gan eich meddalwedd.

Nodiadau	Data enghreifftiol:	Enghraifft
		Unrhyw nodiadau amrywiol, a manylion pellach, yn ogystal ag esiampol o ddata dilys y gellir eu cyflwyno yn y maes a lle y gellir dod o hyd iddynt.

Manylion yr arolwg

Enw'r maes	Math o arolwg	Hyd y maes	5
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm I'w gwneud yn glir pa arolwg sy'n cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru

Cofnodion dilys **SWAC**

Nodiadau: Data enghreifftiol: **SWAC**

Mae'r eitem ddata hon yn nodi i ba arolwg y mae'r datganiad yn perthyn. Dylai system gwybodaeth reoli yr ysgol nodi **SWAC** yn y maes hwn yn awtomatig.

Manylion yr arolwg

Enw'r maes	Cyfeirnod dyddiad yr arolwg	Hyd y maes	10
Math o faes	Dyddiad	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm	I nodi'r dyddiad pan gwblhawyd yr arolwg
Cofnodion dilys	Dyddiad cyflwyno'r arolwg i Lywodraeth Cymru

Nodiadau	Data enghreifftiol: 2025-11-04 Y dyddiad pan dynnwyd y data ar fformat CCBB-MM-DD . Dylai system gwybodaeth reoli eich ysgol nodi 2025-11-04 (4 Tachwedd 2025) yn awtomatig.
----------	---

Manylion yr arolwg

Enw'r maes	Y person sy'n cwblhau'r arolwg	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm I nodi pwy gwblhaodd yr arolwg

Cofnodion dilys	HT	Pennaeth
	AC	Pennaeth dros dro
	DH	Dirprwy bennaeth
	AS	Pennaeth cynorthwyol
	QT	Athro cymwysedig arall
	AO	Aelod staff gweinyddol arall
	BM	Rheolwr busnes ysgol neu swydd gyfatebol
	ON	Arall
	LA	Aelod staff awdurdod lleol

Nodiadau Data enghreifftiol: **BM**

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i leihau effaith casgliadau data ar ysgolion ac awdurdodau lleol. Caiff gwybodaeth am bwy gwblhaodd yr arolwg a'r amser a gymerwyd i'w gwblhau ei defnyddio i adolygu'r arolwg yn rheolaidd i sicrhau bod y baich ar ysgolion ac awdurdodau lleol yn cael ei gadw i'r lefel isaf bosibl er mwyn cynnal ansawdd eu hallbynnau. Defnyddir yr wybodaeth hon i roi adroddiad i'r [Swyddfa Ystadegau Gwladol \(SYG\)](#) fel rhan o [Restr Arolygon Ystadegol y Llywodraeth Ar-lein](#).

Manylion yr arolwg

Enw'r maes	Amser a dreuliwyd yn cwblhau'r arolwg	Hyd y maes	3
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm	I nodi sawl awr a dreuliwyd gan y gwahanol grwpiau o staff a gyfrannodd yn cwblhau'r arolwg.
--------	--

Cofnodion dilys	Nifer dilys yr oriau
-----------------	----------------------

Nodiadau	Data enghreifftiol: 5
----------	------------------------------

Y grwpiau dilys o staff fel y rhestrir uchod.

O dan bob pennawd priodol, nodwch gyfanswm yr amser a dreuliwyd yn cyfrannu at ddatganiad y CBGY, gan ei dalgrynnu i'r awr gyfan agosaf.

Dynodyddion ysgol

Enw'r maes	Rhif yr AALI	Hyd y maes	3
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm I nodi pa awdurdod lleol y mae'r ysgol sy'n dychwelyd y datganiad yn gysylltiedig ag ef.

Cofnodion dilys Yn cynnwys tri digid yn yr ystod:

- 660** Ynys Môn
- 661** Gwynedd
- 662** Conwy
- 663** Sir Ddinbych
- 664** Sir y Fflint
- 665** Wreccsam
- 666** Powys
- 667** Ceredigion
- 668** Sir Benfro
- 669** Sir Gaerfyrddin
- 670** Abertawe
- 671** Castell-nedd Port Talbot
- 672** Pen-y-bont ar Ogwr
- 673** Bro Morgannwg
- 674** Rhondda Cynon Taf
- 675** Merthyr Tudful
- 676** Caerffili
- 677** Blaenau Gwent
- 678** Torfaen
- 679** Mynwy
- 680** Casnewydd
- 681** Caerdydd

Nodiadau Data enghreifftiol: **660**

Dynodyddion ysgol

Enw'r maes	Rhif yr ysgol	Hyd y maes	4
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm I nodi'r ysgol sy'n dychwelyd y datganiad.

Cofnodion dilys Yn cynnwys pedwar digid, yn yr ystod:

1000 – 1099 Ysgolion meithrin
1100 – 1199 Unedau Cyfeirio Disgyblion
1900 – 1999 EOTAS (defnyddiwyd cyn 2010 - gweler 9000)
2000 – 2999 Ysgolion cynradd cymunedol
3000 – 3299 Ysgolion cynradd gwirfoddol a reolir
3300 – 3399 Ysgolion cynradd gwirfoddol a gynorthwyir
4000 – 4499 Ysgolion uwchradd cymunedol
4500 – 4599 Ysgolion uwchradd gwirfoddol a reolir
4600 – 4699 Ysgolion uwchradd gwirfoddol a gynorthwyir
5200 – 5299 Ysgolion cynradd sefydledig
5400 – 5499 Ysgolion uwchradd sefydledig
5500 – 5699 Ysgolion canol cymunedol
5700 – 5799 Ysgolion canol sefydledig
5800 – 5899 Ysgolion canol gwirfoddol a reolir
5900 – 5999 Ysgolion canol gwirfoddol a gynorthwyir
6000 – 6999 Ysgolion annibynnol
7000 – 7999 Ysgolion arbennig
9000 EOTAS
9100 Ar gyfer awdurdodau lleol sy'n cwblhau datganiad data **cyflog, adnoddau dynol ac absenoldeb** CBGY yn unig.

Nodiadau Data enghreifftiol: **4099**

Yn cynnwys pedwar digid, yn yr ystodau priodol a nodir uchod. Mae'n hanfodol bod rhif yr AALI a rhif yr ysgol yn gywir ac wedi'u diweddarau. Os bydd unrhyw gamgymeriad (yn cynnwys rhoi hen werth ar y naill god neu'r llall) mae'n debygol y bydd Llywodraeth Cymru yn gwrthod derbyn eich datganiad.

Dynodyddion ysgol

Enw'r maes	Enw'r ysgol	Hyd y maes	100
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm	I adnabod yr enw cywir ar gyfer yr ysgol sy'n anfon y datganiad er mwyn cadw cofnodion cyfoes.
--------	--

Cofnodion dilys	Enw llawn yr ysgol
-----------------	--------------------

Nodiadau	Data enghreifftiol: Ysgol Gyfun Ynys Môn
----------	---

	Edrychwch yma am yr enw presennol a gedwir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer eich ysgol.
--	--

Manylion yr ysgol

Enw'r maes	Cyfnod yr ysgol	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm I nodi'r cyfnod addysg a gynigir gan ysgolion prif ffrwd.

Cofnodion dilys	NS	Ysgol feithrin
	PS	Ysgol gynradd
	SS	Ysgol uwchradd
	SP	Ysgol arbennig
	MS	Ysgol ganol
	PR	Uned Cyfeirio Disgyblion

Nodiadau Data enghreifftiol: **SS**

Dynodyddion ysgol

Enw'r maes	Categori iaith yr Ysgol	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	PS/SS/MS

Rheswm I ddisgrifio statws yr ysgol fel ysgol Gymraeg, Saesneg neu Ddwylieithog yn unol â set o werthoedd wedi'u diffinio.

Cofnodion dilys

C1 Ysgol/darpariaeth cyfrwng Saesneg
T2 Ysgol/darpariaeth cyfrwng Saesneg neu rheiny gyda chyfran uchel o ddarpariaeth Cymraeg sy'n trosi i fod yn ysgol/darpariaeth dwy iaith (Cymraeg a Saesneg) dros amser
C2 Ysgol/darpariaeth dwy iaith (Cymraeg a Saesneg)
T3 Ysgol/darpariaeth dwy iaith (Cymraeg a Saesneg) sy'n trosi i fod yn ysgol/darpariaeth cyfrwng Cymraeg dros amser
C3 Ysgol/darpariaeth cyfrwng Cymraeg
CP Ysgol/darpariaeth uwchradd benodedig cyfrwng Cymraeg

Nodiadau Data enghreifftiol: **C3**

Dylai ysgolion gyfeirio at gyfarwyddiadau Llywodraeth Cymru isod ar gategorïau ysgol yn ôl darpariaeth cyfrwng Cymraeg cyhoeddwyd yn 2021 i weld disgrifiad llawn o'r ddarpariaeth ar gyfer pob categori.

[Canllawiau ar gategoreiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg](#)

Bydd y mwyafrif o ysgolion yng nghategori 1 cyfrwng Saesneg neu categori 3 cyfrwng Cymraeg. Oni bai eu bod wedi cytuno'n wahanol gyda'r awdurdod lleol, dylai ysgolion cyfrwng Saesneg a chyfrwng Cymraeg nodi'r categori cyfatebol o dan y trefniadau newydd.

Gall ysgolion sydd wedi'u categoreiddio fel ysgolion dwyieithog: 2A, 2B, 2C neu 2D, neu Saesneg â chyfran sylweddol o'r Gymraeg, neu Gymraeg â chyfran sylweddol o Saesneg, yng nghategori 2, 3 neu un o'r categorïau trosiannol (T2 a T3).

Fel rhan o Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yr awdurdod lleol, dylai ysgolion sydd wedi'u nodi gyda photensial i gynyddu eu darpariaeth o'r Gymraeg fod mewn

ymgyngoriad gyda'r awdurdod lleol i edrych ar gategori iaith yr ysgol.

Mae ysgolion cynradd a chanol yn gallu cofnodi mwy nag un categori i adlewyrchu eu darpariaeth yn gywir (e.e. ysgolion dwy iaith neu ysgolion canol sydd newydd gyfuno).

Dynodyddion y gweithlu

Enw'r maes	Rhif cyfeirnod athro	Hyd y maes	7
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Yr holl staff addysgu cymwysedig

Rheswm a roddwyd I gofnodi rhif cyfeirnod unigryw'r athro (TRN) ar gyfer pob aelod o staff sydd â rhif.

Cofnodion dilys Y rhif TRN dilys 7 nod ar gyfer yr aelod o staff.

Nodiadau Data enghreifftiol: **5963274**

Dyma rif TRN unigryw, sydd hefyd yn cael ei alw'n rif EWC (Cyngor y Gweithlu Addysg). Ar gyfer yr aelodau o staff sydd â rhif TRN, mae'n ddynodydd unigryw. Mae'n **rhaid** i bob athro cymwysedig gael rhif TRN.

Dyma'r rhif a roddir i:

- athrawon sydd â Statws Athro Cymwysedig (SAC);
- pobl sy'n dechrau eu blwyddyn olaf neu eu hunig flwyddyn o hyfforddiant athrawon;
- pobl sy'n gweithio tuag at SAC drwy gynlluniau hyfforddi ar sail cyflogaeth;
- y rheini sydd heb SAC ond sy'n rhan o Gynllun Pensiwn Athrawon.

Rhif 7 digid fydd y rhif TRN. Sicrhewch mai'r rhif saith digid cywir yn unig sy'n cael ei roi.

Os oes gen yr aelod o staff Rif Athro o Gymru neu Loegr, dylid nodi'r rhif hwn. **Ni** ddylid nodi'r canlynol:

- Rhif Athro o'r Alban;
- Rhif Athro o Ogledd Iwerddon;
- rhifau athro o wledydd tramor; a
- rhifau ffug fel 0000001, rhifau dros dro neu 'TBC'.

Os na ellir darparu rhif o Gymru neu Loegr, dylid gadael y maes yn wag.

Rhaid dileu nodau fel '/' ac ni ddylid eu cynnwys yn y ffeil XML. Dylid defnyddio nodau rhifiadol yn unig. **Ni** ddylid cynnwys unrhyw nodau arbennig, bylchau na nodau alffa.

Dylai unrhyw werthoedd anrhifiadol gael eu dileu'n awtomatig gan eich meddalwedd MIS wrth dynnu'r data.

Os nad oes rhif wedi'i nodi ar gyfer unigolyn mewn rôl addysgu, bydd gwall yn cael ei greu yn [DEWi](#), a bydd angen ysgrifennu nodyn yn erbyn yr ymholiad i egluro pam na chyflwynwyd rhif TRN.

Rhaid i ysgolion wneud pob ymdrech i sicrhau cywirdeb y rhifau TRN a ddarperir. Os na ellir cael rhif cywir, dylid cadw'r eitem ddata'n wag. Bydd y rhif TRN yn cael ei ddefnyddio i gysylltu data o'r datganiadau **ysgol a chyflog, Adnoddau Dynol ac absenoldeb**.

Os yw athro yn gweithio mewn sawl ysgol, **rhaid** i bob ysgol nodi'r rhif TRN; gweler adran 6 ar gofnodion lluosog ar gyfer un aelod o staff.

Dynodyddion y gweithlu

Enw'r maes	Cyfenw	Hyd y maes	35
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan
Rheswm a roddwyd	I nodi'r cyfenw cywir ar gyfer pob aelod o staff er mwyn cadw cofnodion cyfoes.		
Cofnodion dilys	Y cyfenw llawn y mae'r ysgol yn credu ei fod yn gyfenw i'r aelod staff.		

Nodiadau	Data enghreifftiol: Jones Rhaid cofnodi'r cyfenw llawn. Dylai cyflogwyr fod wedi dilysu enwau eu staff fel rhan o'r gwiriadau gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd. Os mai trydydd parti sy'n darparu staff, dylai eu hunaniaeth fod wedi'i gwirio. Ni ddylid cynnwys enwau cyntaf nac enwau canol yn y maes hwn.
----------	--

Dynodyddion y gweithlu

Enw'r maes	Enw cyntaf	Hyd y maes	35
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd	I adnabod enw cyntaf pob aelod o staff er mwyn cadw cofnodion cyfoes.
------------------	---

Cofnodion dilys	Enw cyntaf llawn, heb ei dalfyrru a heb nodi fersiynau eraill.
-----------------	--

Nodiadau	Data enghreifftiol: Marc
----------	---------------------------------

Rhaid nodi'r enw cyntaf llawn, heb eu talfyrru a heb nodi fersiynau eraill. Gall cyflenwyr a defnyddwyr ddefnyddio maes 'a adnabyddir fel' yn lleol, ond nid yw'r adran yn casglu'r wybodaeth hon gan fod safoni ar sail yr enw cyfreithiol yn rhoi sylfaen gadarn ar gyfer paru data. **Peidiwch** â chynnwys enwau canol na chyfenwau yn y maes hwn.

Dynodyddion y gweithlu

Enw'r maes	Enw(au) canol	Hyd y maes	35
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd	I adnabod yr enw(au) canol cywir ar gyfer pob aelod o staff er mwyn cadw cofnodion cyfoes.
------------------	--

Cofnodion dilys	Enw(au) canol llawn, heb ei dal fyrru/eu tal fyrru a heb nodi fersiynau eraill.
-----------------	---

Nodiadau	Data enghreifftiol: Iwan Owen
----------	--------------------------------------

Enw(au) canol llawn yr aelod o staff.

Ni ddylid tal fyrru'r enw(au) canol na nodi fersiynau eraill. Gellir nodi mwy nag un enw canol ar gyfer pob aelod o staff. **Ni** ddylid cynnwys enwau cyntaf na chyfenwau yn y maes hwn.

Dynodyddion y gweithlu

Enw'r maes	Rhyw	Hyd y maes	1
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd I adnabod y rhyw cywir ar gyfer pob aelod o'r gweithlu er mwyn cadw cofnodion cyfoes.

Cofnodion dilys **M** Gwryw
F Benyw

Nodiadau Data enghreifftiol: **M**

I nodi rhyw person yn unol â'r gyfraith, fel y defnyddir ar dystysgrif geni neu dystysgrif cydnabod rhywedd (ar gyfer unigolion dros 18 oed ac sydd wedi byw yn eu rhywedd caffaeledig am fwy na dwy flynedd), gan ddefnyddio M neu F fel yr opsiynau dilys.

Dynodyddion y gweithlu

Enw'r maes	Dyddiad geni	Hyd y maes	10
Math o faes	Dyddiad	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd	I adnabod y dyddiad geni cywir ar gyfer pob aelod o staff er mwyn cadw cofnodion cyfoes.
------------------	--

Cofnodion dilys	Dyddiad ar ffurf CCBB-MM-DD .
-----------------	--------------------------------------

Nodiadau	Data enghreifftiol: 1990-03-31
----------	---------------------------------------

Dyma ddyddiad geni'r aelod staff gan ddefnyddio'r fformat **CCBB-MM-DD** (er enghraifft, ar gyfer 31 Mawrth 1990 = 1990-03-31). **Rhaid** i ysgolion nodi'r dyddiad geni cywir ar gyfer yr aelod staff. Defnyddir dyddiadau geni i baru data'r cyfrifiad o'r systemau gwybodaeth gwahanol (h.y. system IMS yr ysgol a systemau cyflogres ac Adnoddau Dynol) ac o flynyddoedd gwahanol, ac felly mae'n bwysig bod y data hyn yn gywir ym mhob system.

Dynodyddion y gweithlu

Enw'r maes	Rhif yswiriant gwladol	Hyd y maes	9
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd Cofnodi rhifau yswiriant gwladol y gweithlu.

Cofnodion dilys Y rhif yswiriant gwladol 9 nod dilys ar gyfer yr aelod staff.

Rhaid i'r rhif yswiriant gwladol bodloni'r gofynion canlynol:

- rhaid i'r 2 nod cyntaf fod yn lythyrennau;
- rhaid i nodau 3 i 8 fod yn rhifol;
- rhaid i'r nod olaf fod yn A, B, C, D neu bwlch;
- ni all y nod cyntaf fod yn D, F, I, Q neu U; a
- ni all yr ail nod fod yn D, F, I, O, Q, U neu V.

Nodiadau Data enghreifftiol: **JP235491D**

Rhaid nodi rhifau yswiriant gwladol ar gyfer pob aelod o staff yn y datganiad. Dylai ysgolion wneud pob ymdrech i sicrhau y gellir darparu rhif yswiriant gwladol ar gyfer pob aelod o staff.

Defnyddir y maes hwn at ddibenion paru ac ar gyfer olrhain unigolion dros amser er mwyn gallu cynhyrchu ystadegau ar hyd gwasanaeth, trosiant staff etc. Bydd gadael y maes yn wag yn creu gwall a bydd angen ychwanegu nodyn i'r datganiad i egluro pam na ddarparwyd rhif yswiriant gwladol. Ni cheir nodi rhifau dros dro.

Os yw athro yn gweithio mewn sawl ysgol, rhaid i bob ysgol nodi'r eitem hon, gweler adran 6.5 ar gofnodion lluosog ar gyfer gyfer un aelod o staff.

Priodoleddau'r gweithlu

Enw'r maes	Cod ethnig	Hyd y maes	4
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd	I nodi'r grŵp ethnig y mae aelod o staff yn uniaethu ei hunan ag ef.
------------------	--

Cofnodion dilys	Cod dilys ar gyfer cefndir ethnig fel y nodir yn atodiad B y ddogfen hon.
-----------------	---

Nodiadau	Data enghreifftiol: WBRI
----------	---------------------------------

Dyma ethnigrwydd yr aelod o staff gan ddefnyddio'r cod a nodir yn [atodiad B](#). Mae'r set godau hon yr un peth â'r set a ddefnyddir yn CYBLD.

Mae angen ymdrin â data ynghylch ethnigrwydd mewn modd sensitif. Y prif bwynt yw y dylai data am ethnigrwydd gael eu darparu gan y staff eu hunain. Gallant ddewis peidio â'u darparu, ond **dylid** gofyn amdano bob amser. Felly, ceir opsiynau yn y set godau ar gyfer "gwrthod rhoi gwybodaeth" a "ni chafwyd yr wybodaeth", a **rhaid** cwblhau'r eitem ddata hon bob amser ar gyfer CBGY.

Cesglir gwybodaeth am ethnigrwydd er mwyn rhoi sylfaen gadarnach i'r gwaith o fonitro ethnigrwydd ar lefel leol a chenedlaethol, a hefyd i wella ansawdd yr wybodaeth sydd ar gael am gefndir ethnig y gweithlu a sicrhau bod yr wybodaeth honno mor gyflawn â phosibl.

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Statws o ran anabledd	Hyd y maes	4
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd I nodi'r aelodau o'r gweithlu sydd ag anabledd.

Cofnodion dilys	YES	Oes
	NO	Nac oes
	NOBT	Ni chafwyd yr wybodaeth
	REFU	Gwrthodwyd rhoi'r wybodaeth

Nodiadau Data enghreifftiol: **NO**

Mater i ysgolion yw penderfynu sut orau i gasglu'r wybodaeth hon a mater i'r staff eu hunain yw penderfynu a ydynt am ddatgan bod ganddynt gyflyrau neu salwch corfforol neu iechyd meddwl sy'n para neu y mae disgwyl iddynt bara 12 mis neu fwy.

Bydd yn bwysig rhoi sicrwydd i staff y caiff yr wybodaeth y maent yn ei datgelu ei thrin mewn modd sensitif a chyfrinachol a'i defnyddio i wella'r cyfleoedd a'r canlyniadau ar eu cyfer nhw. Mae [Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 \(Dyletswyddau Penodol\) 2011](#), a adnabyddir gan amlaf fel "dyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus", a ddaeth i rym o dan [Ddeddf Cydraddoldeb 2010](#), yn berthnasol i 45,000 o gyrff cyhoeddus ar draws y Deyrnas Unedig. Pwrpas y ddyletswydd yw sicrhau bod pob corff cyhoeddus - megis y llywodraeth ganolog a llywodraeth leol, ysgolion, ymddiriedolaethau iechyd neu'r gwasanaethau brys - yn rhoi sylw dyledus i wella cyfle cyfartal ar gyfer pobl anabl ym mhob agwedd ar eu gwaith. Gwnaeth y [Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol](#) gynhyrchu ystod o wybodaeth am ddyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus.

Dylai gwybodaeth am anabledd gael ei darparu gan y staff eu hunain a gallant ddewis peidio â'i rhoi. Felly, ceir opsiynau yn y set godau ar gyfer "gwrthod rhoi gwybodaeth" a "ni chafwyd yr wybodaeth", er y **dylid** gofyn amdano bob amser.

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Hunaniaeth genedlaethol	Hyd y maes	3
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd I nodi'r grŵp cenedlaethol y mae'r aelod o'r gweithlu'n uniaethu ei hunan ag ef.

Cofnodion dilys

WAL	Cymreig
ENG	Saesneg
SCO	Albanaidd
IRE	Gwyddelig
BRI	Prydeinig
OTH	Arall
REF	Gwrthodwyd rhoi'r wybodaeth
NOS	Ni chafwyd yr wybodaeth

Nodiadau Data enghreifftiol: **BRI**

Mae'r maes hwn ar gyfer nodi'r grŵp cenedlaethol y mae'r aelod o'r gweithlu'n uniaethu ei hunan ag ef.

Ceir opsiynau yn y set godau Hunaniaeth Genedlaethol ar gyfer 'Gwrthodwyd rhoi'r wybodaeth' a 'Ni chafwyd yr wybodaeth'. Felly, gellir rhoi gwrthrych y data yn un o'r categorïau hyn, ond **rhaid** nodi gwerth dilys yn y maes hwn.

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Statws athro cymwysedig (SAC)	Hyd y maes	1
Math o faes	Boole	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan
Rheswm a roddwyd	I nodi p'un a oes gan aelod o staff Statws Athro Cymwysedig (SAC).		
Cofnodion dilys	1 Cywir 0 Anghywir		
Nodiadau	Data enghreifftiol: 1 Mae angen yr eitem ddata hon ar gyfer pob aelod o staff yn y datganiad ac mae'n nodi p'un a oes ganddynt SAC ai peidio. Nid yw'r ffaith bod gan berson rif TRN o reidrwydd yn golygu bod ganddynt SAC. Gall athrawon heb SAC fod yn aelodau o Gynllun Pensiwn Athrawon.		

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Dyddiad SAC	Hyd y maes	10
Math o faes	Dyddiad	Gorfodol ar gyfer	Pob unigolyn sydd â SAC

Rheswm a roddwyd	I nodi ar ba ddyddiad y cafodd yr unigolyn QTS.
------------------	---

Cofnodion dilys	CCBB-MM-DD
-----------------	-------------------

Nodiadau:	Data enghreifftiol: 2017-07-30
-----------	---------------------------------------

Dyma'r dyddiad y dyfarnwyd SAC i'r person. Dim ond ar gyfer y cofnodion hynny lle nodwyd **1** (cywir) ar gyfer y maes SAC y mae angen yr eitem ddata hon.

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Y llwybr SAC	Hyd y maes	4
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob aelod o staff sy'n athro cymwysedig

Rheswm a roddwyd I nodi pa lwybr a ddilynodd person i ennill QTS.

Cofnodion dilys	ITEU ITEP OTTP RTPR GTPR TFST RECG FLEX OTTN SCD SCDS ACEG ACEP	Addysg Gychwynnol Athrawon – Cwrs gradd Addysg Gychwynnol Athrawon – Cwrs ôl-radd Rhaglen Athrawon a Hyfforddwyd Dramor Rhaglen Athrawon Cofrestredig Rhaglen Athrawon Graddedig Rhaglen Teach First Cydnabyddiaeth Gilyddol o Ogledd Iwerddon, yr Alban neu'r Ardal Economaidd Ewropeaidd Llwybrau hyblyg Athro a Hyfforddwyd Dramor, ddim ar y rhaglen eto School Direct School Direct (gyda chyflog) Ymadawiad Coleg Blynyddol – Cwrs graddedig Ymadawiad Coleg Blynyddol – Cwrs ôl-raddedig
-----------------	--	---

Nodiadau Data enghreifftiol: **ITEU**

Mae'r eitem hon yn dangos pa lwybr a gymerodd person i ennill SAC, fel y nodwyd yn y set godau yn [atodiad D](#). Dim ond ar gyfer y cofnodion hynny lle nodwyd 1 (cywir) ar gyfer y maes QTS y mae angen yr eitem ddata hon.

Rhaid rhoi'r cod **OTTP** ar gyfer athrawon sy'n dilyn y Rhaglen Athrawon a Hyfforddwyd Dramor. Fodd bynnag, rhaid rhoi'r cod **OTTN** (ar gyfer Athrawon a Hyfforddwyd Dramor, ddim ar y rhaglen eto) ar gyfer athrawon a hyfforddwyd dramor ond nad ydynt wedi cofrestru ar y rhaglen eto.

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Statws cynorthwydd addysgu lefel uwch (CALU)	Hyd y maes	1
Math o faes	Boole	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd I nodi a oes gan aelod o staff statws cynorthwydd addysgu lefel uwch (CALU).

Cofnodion dilys **1** Cywir
0 Anghywir

Nodiadau: Data enghreifftiol: **0**

Mae hyn yn nodi a yw aelod o staff wedi ennill statws CALU ai peidio.

Os oes gen berson statws CALU ond nad yw'n gweithio fel CALU ar hyn o bryd, dylid nodi'r statws fel **1** (cywir). Mae statws CALU yn cyfeirio at berson sydd wedi cael achrediad CALU yn hytrach na ph'un a yw'n gweithio fel CALU ar hyn o bryd ai peidio. I ennill statws CALU, caiff unigolyn ei asesu er mwyn sicrhau ei fod ef/hi yn bodloni'r safonau CALU.

Mae angen nodi statws CALU ar gyfer pob athro a chynorthwydd addysgu sydd yn y datganiad.

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Statws cymhwyster proffesiynol cenedlaethol ar gyfer prifathrawiaeth yng Nghymru (CPCP)	Hyd y maes	1
Math o faes	Boole	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd I nodi a oes gan aelod o staff y Cymhwyster Proffesiynol Cenedlaethol ar gyfer Prifathrawiaeth yng Nghymru (CPCP).

Cofnodion dilys **1** Cywir
0 Anghywir

Nodiadau: Data enghreifftiol: **0**

Mae hyn yn nodi a oes gan yr aelod staff Gymhwyster Proffesiynol Cenedlaethol ar gyfer Prifathrawiaeth yng Nghymru (CPCP). Dylid nodi **1** (cywir) ar gyfer pob athro, cynorthwydd addysgu a staff eraill a gyflogir gan yr ysgol sydd â CPCP waeth beth yw ei rôl bresennol.

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Dyddiad CPCP	Hyd y maes	10
Math o faes	Dyddiad	Gorfodol ar gyfer	Pawb sydd â CPCP

Rheswm a roddwyd	I nodi'r dyddiad y dyfarnwyd CPCP i'r unigolyn
------------------	--

Cofnodion dilys	CCBB-MM-DD
-----------------	-------------------

Nodiadau:	Data enghreifftiol: 2013-04-30
-----------	---------------------------------------

Y dyddiad y cafodd y person ei CPCP. Dylid darparu'r wybodaeth hon ar gyfer pob person y nodwyd **1** (cywir) ar eu cyfer ar gyfer CPCP.

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Gallu yn y Gymraeg	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd I nodi gallu pob aelod o staff yn y Gymraeg.

Cofnodion dilys

W1	Dim sgiliau Cymraeg
W2	Lefel Mynediad
W3	Lefel Sylfaen
W4	Lefel Ganolradd
W5	Lefel Uwch
W6	Lefel Hyfedr
W7	Ni chafwyd yr wybodaeth eto

Nodiadau Data enghreifftiol: **W1**

I nodi sgiliau iaith Gymraeg yr aelod staff, a fesurwyd yn erbyn y [Fframwaith cymwyseddau iaith Gymraeg ymarferwyr addysgu](#).

Dylai pob aelod o'r gweithlu hunanasesu eu sgiliau yn unol â'r fframwaith a chytuno ar lefel gyda'i reolwr llinell.

Bydd y data yn galluogi ysgolion, consortia rhanbarthol a Llywodraeth Cymru i gwell dealltwriaeth o sgiliau iaith Gymraeg ymarferwyr er mwyn gallu cynllunio dysgu proffesiynol i sicrhau datblygiad sgiliau yn unol â'r Safonau Proffesiynol priodol.

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Addysgu neu gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd I nodi p'un a yw pob aelod o staff yn addysgu/gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg ar hyn o bryd.

Cofnodion dilys	T1	Addysgu/gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg yn y swydd bresennol
	T2	Yn gallu addysgu/gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg ond ddim yn gwneud hynny yn y swydd bresennol
	T3	Ddim yn gallu addysgu/gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg
	T4	Yn addysgu'r Gymraeg fel pwnc yn unig

Nodyn Data enghreifftiol: **T2**

I nodi a yw'r unigolyn yn defnyddio'r Gymraeg yn ei waith o ddydd i ddydd yng nghyd-destun yr ysgol.

Dylid nodi hyn ar gyfer pob aelod o'r gweithlu ysgol gan gynnwys cynorthwywyr addysgu a staff cymorth eraill.

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Statws	Hyd y maes	3
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan
Rheswm a roddwyd	I nodi unigolion sydd ar absenoldeb hirdymor o'r ysgol.		
Cofnodion dilys	MPA Cyfnod Mamolaeth/Tadolaeth/Mabwysiadu SEC Secondiad allan o'r ysgol SAB Cyfnod Sabothol OTH Arall		
Nodyn	Data enghreifftiol: MPA I nodi os yw'r unigolyn ar (neu'n disgwyl i fod ar) absenoldeb hirdymor o'r ysgol am dymor neu fwy (e.e. cyfnod mamolaeth/tadolaeth/mabwysiadu, secondiad, sabothol). Dylid nodi unigolion sy'n absennol o'r ysgol am gyfnod o mwy na tymor am unrhyw rheswm arall (e.e. gwaharddiad, salwch hirdymor ayyb) fel 'OTH' (Arall). Pwrpas yr eitem data hon yw i osgoi goramcangyfrif niferoedd pan yn cyhoeddi ffigurau cyfrif pen ac i leihau y nifer o wallau dilysu sy'n cael eu tanio yn DEWi (e.e. cofnodion cwricwlwm col lar gyfer athrawon cymwysedig sydd cyfnod mamolaeth). Mae'n bwysig bod y statws ar gyfer yr holl staff yn cael ei wirio cyn cyflwyno'r data er mwyn sicrhau bod y statws ar gyfer staff sy'n dychwelyd ar ôl absenoldeb tymor hir yn cael ei ddileu i sicrhau bod y nifer o staff yn yr ysgol yn cael ei adrodd yn gywir.		

Nodweddion y gweithlu

Enw'r maes	Staff Trydydd Parti	Hyd y maes	1
Math o faes	Boole	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd I nodi unigolion nad sydd wedi'u cyflogi trwy'r awdurdod lleol.

Cofnodion dilys **1** Cywir
0 Anghywir

Nodyn Data enghreifftiol: **1**

I nodi os yw'r unigolyn wedi'i gyflogi trwy ffurf arall i'r awdurdod lleol (e.e. trwy asiantaeth cyflenwi neu sefydliad arall sy'n darparu cymorth i ysgolion)..

Pwrpas yr eitem data hon yw i leihau y nifer o wallau dilysu sy'n cael eu tanio yn DEWi sy'n cymharu cofnodion yn y data CBGY Ysgol yn erbyn y data CBGY Cyflogau, Adnoddau Dynol ac Absenoldeb.

Rolau

Enw'r maes	Rôl y staff	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd I nodi'r rôl/rolau a gyflawnir gan bob aelod o staff.

Cofnodion dilys Cyfeiriwch at [atodiad D](#).

Nodiadau Data enghreifftiol: **HT**

Rhaid nodi o leiaf un rôl ar gyfer pob aelod o staff. Os oes gan berson mwy nag un rôl mewn ysgol, rhaid nodi pob un o'r rolau hyn.

Mae'r rhestr o rolau (gweler [atodiad D](#)) yn cynnwys **prif** rolau (e.e. pennaeth, athro cymwysedig, ymarferydd arweiniol, cynorthwyydd addysgu lefel uwch) y mae'n rhaid nodi un ohonynt o leiaf ar gyfer pob aelod unigol o staff a'r oriau contract bob wythnos.

Ar gyfer pob aelod o staff, dylid hefyd nodi unrhyw rolau ychwanegol (**dewisol**) (e.e. pennaeth adran, pennaeth blwyddyn, cydlynnydd ADY, goruchwyliwr llanw) a gyflawnir fel rhan o'i brif rôl. Nid oes angen nodi'r oriau ar gyfer y rolau hyn.

Dylid defnyddio'r dangosydd ar gyfer rôl pennaeth gweithredol ar gyfer pennaeth sy'n arwain dwy neu fwy o ysgolion yn uniongyrchol mewn ffederasiwn neu drefniant partneriaeth arall.

Dylid pennu'r rôl 'staff cymorth disgyblion sydd o gefndir lleiafrif ethnig' i athrawon sy'n addysgu disgyblion o gefndir lleiafrif ethnig, a dylid pennu'r rôl 'staff cymorth ieithyddol' i athrawon sy'n addysgu'r Saesneg fel iaith dramor.

Mae'r rhestr codau yn cynnwys 2 cod gwahanol ar gyfer cofnodi cydlynwyr Anghenion Dysgu Ychwanegol – un fel 'Prif rôl ac un fel rôl 'Ychwanegol'. Dylid ddefnyddio'r cod 'SP'(Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol (ar gyfer unigolion sy'n gwneud y gwaith fel ei prif rôl)) os mae cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol yw prif rôl yr unigolyn o fewn yr ysgol a rhaid nodi amser 'cyfwerth ag amser llawn' ar gyfer y rôl.

Dylid ddewis y cod 'SC' (Cydlunydd Anghenion Dysgu Ychwanegol (fel rôl ychwanegol i brif rôl yr unigolyn) lle mae'r rôl cydlunydd Anghenion Dysgu Ychwanegol yn cael ei ymgymryd gan unigolyn yn ychwanegol i'w pif swydd arferol. Er enghraifft, lle'r pennaeth yw'r cydlunydd Anghenion Dysgu Ychwanegol hefyd. Yn yr enghraifft yma, dylid ddewis y cod 'HT' fel 'Prif' rôl yr unigolyn ynghyd a'r gwerth cyfwerth ag amser llawn, â'r rôl ychwanegol 'SC' wedi'i ddewis hefyd.

Os nad yw rolau'r staff wedi'u cynnwys yn y set godau, dewiswch y rôl sy'n adlewyrchu agosaf swyddogaeth yr unigolyn. Er enghraifft, byddai'r dynodydd ar gyfer rôl y pennaeth yn briodol ar gyfer y prifathro. Os nad oes modd canfod rôl briodol, efallai na ddylid cynnwys y staff hyn yn y CBGY. Er enghraifft, clerc y corff llywodraethu, hebryngwyr croesfannau ysgol a glanhawyr. Os nad ydynt yn gallu dod o hyd i rôl ar gyfer staff, gallai'r ysgolion gysylltu â'u hawdurdod lleol yn y lle cyntaf i wirio a ddylai'r staff hyn gael eu cynnwys yn y datganiad.

O dan [adran 67](#) o [Ddeddf Plant a Theuluoedd 2014](#), mae disgwyl i bob ysgol gael cydlunydd ADY a rhaid adlewyrchu hyn yn y datganiad. Bydd ymholiad yn cael ei greu os nad yw rôl y cydlunydd ADY wedi'i gynnwys yn natganiad **ysgol** a bydd angen ychwanegu nodyn at y datganiad i egluro pam nad yw'r rôl hon wedi'i chynnwys.

Rolau

Enw'r maes	Cyfwerth ag amser llawn	Hyd y maes	5
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan
Rheswm a roddwyd	I adlewyrchu'r nifer oriau gweithio yr wythnos fel cyfran o'r oriau cyfwerth ag amser llawn.		
Cofnodion dilys	9.99		
Nodiadau:	Data enghreifftiol: 0.88 Mae'n hanfodol bod y cyfanswm ar gyfer staff sydd wedi'u cyflogi'n llawn amser yn hafal i 1.00. Os yw oriau yr wythnos yr unigolyn yn fwy na'r oriau cyfwerth ag amser llawn dylid gofnodi'r cymhareb cyfwerth ag amser llawn yn 1.00. Dylid rhannu y cymhareb cyfwerth ag amser llawn ar draws y holl 'Prif' rolau i adlewyrchu'r gwaith mae unigolion yn eu wneud yn yr ysgol. Gall y ffordd mae'r gwerth cyfwerth ag amser llawn yn cael ei gyfrifo amrywio yn dibynnu ar y swydd. Yn gyffredinol, bydd hyn yn seiliedig ar wythnos llawn o 32.5 awr ar gyfer athrawon, a'u gwerth cyfwerth ag amser llawn wedi'u cyfrifo fel eu oriau contract wedi'i rhannu â 32.5. Ar gyfer rolau staff cymorth penodol eraill lle mae'r unigolion yn gweithio i oriau contract gwahanol, dylid gyfrifo eu gwerth cyfwerth ag amser llawn yn seiliedig ar y nifer cywir o oriau maent yn gweithio fel canran o'r oriau byddai gweithiwr llawn yn y rôl neu swydd yn gweithio mewn wythnos ysgol, ac heb gymryd i ystyriaeth y nifer o wythnosau mae ei contract nodi i'w weithio mewn blwyddyn. Os yw unigolyn yn gweithio amserlen patrwm gwaith dros pythefnos dylai'r cymhareb cyfwerth ag amser llawn adlewyrchu'r rolau ar gyfer y 2 wythnos gyfan. Er enghraifft, os mae'r unigolyn yn gweithio 2 ddiwrnod yn wythnos 1 a 3 diwrnod yn wythnos 2 dylai'r cymhareb cyfwerth ag amser llawn ddangos 0.50 (2.5 diwrnod yr wythnos). Os yw unigolyn yn gweithio mewn mwy nag un ysgol gwahanol mae angen i bob ysgol ddychwelyd y data yma gan adlewyrchu'r amser mae'r unigolyn yn gwario ym mhob ysgol, gweler y nodyn ar staff yn gweithio mewn mwy nag un ysgol.		

Oherwydd hyn, mae'n bosib bydd cyfanswm cymhareb cyfwerth ag amser llawn unigolyn yn data'r ysgol yn wahanol i'r cymhareb cyfwerth ag amser llawn yn erbyn ei contract yn y data CBGY Cyflog, Adnoddau Dynol ac Absenoldeb. Felly, nid oes unrhyw ddilysiadau ar y cymharebau cyfwerth ag amser llawn yn y ddau rhan o'r casgliad.

Cymhareb cyfwerth ag amser llawn	Ar gyfer athrawon: Oriau contract yr wythnos (llawn amser = 32.5)	Rolau penodol eraill
0.10	3.25	Cyfwerth â 0.5 diwrnod yr wythnos.
0.20	6.5	Cyfwerth ag 1 diwrnod yr wythnos.
0.30	9.75	Cyfwerth ag 1.5 diwrnod yr wythnos.
0.40	13	Cyfwerth â 2 diwrnod yr wythnos.
0.50	16.25	Cyfwerth â 2.5 diwrnod yr wythnos.
0.60	19.5	Cyfwerth â 3 diwrnod yr wythnos.
0.70	22.75	Cyfwerth â 3.5 diwrnod yr wythnos.
0.80	26	Cyfwerth â 4 diwrnod yr wythnos.
0.90	29.25	Cyfwerth â 4.5 diwrnod yr wythnos.
1.00	32.5	Cyfwerth â 5 diwrnod yr wythnos.

Rolau Goruchwylwyr Canol Dydd a cofnodi cyfwerth ag amser llawn – os yw unigolyn wed'i cyflogi mewn rôl penodol ar sail llawn amser ac yn gweithio fel goruchwylwr canol dydd ar gontract gwahanol, dylid cofnodi y gwerth cyfwerth ag amser llawn fel 1.0 yn erbyn ei prif rôl a cyfrifo'r gwerth cyfwerth ag amser llawn ar gyfer ei rôl 'MS' – Goruchwiliwr Canol Dydd fel y nifer o oriau gweithio yn y rôl fel cyfradd o'r nifer o oriau ar gyfer wythnos llawn ar gyfer ei prif rôl mewn wythnos ysgol. Yn yr enghraifft yma, mae posib i gyfanswm y gwerthoedd cyfwerth ag amser llawn ar draws yr holl rolau fod yn fwy nag 1.

Os mae unigolyn yn ymgymryd â rhai dyletswyddau goruchwylwyr canol dydd fel rhan o'i prif rôl (e.e. athro ar ddyletswydd iard amser cinio) ni ddylir gofnodi unrhyw werth

cyfwerth ag amser llawn ychwanegol yn erbyn y rôl 'MS'
Goruchwiliwr Canol Dydd.

Rhai enghreifftiau ar sut i gofnodi rolau:

Enghraifft 1: aelod o staff sy'n gweithio llawn amser fel pennaeth yn unig. Rôl1 = HT (Pennaeth); Cyfwerth ag amser llawn = 1.0.

Enghraifft 2: aelod o staff yn gweithio 3 diwrnod yr wythnos fel athro a 2 ddiwrnod yr wythnos fel cynorthwyydd addysgu. Rôl1 = QT (Athro cymwysedig); Cyfwerth ag amser llawn = 0.6. Rôl2 = TA (Cynorthwyydd Addysgu); Cyfwerth ag amser llawn = 0.4.

Enghraifft 3: aelod o staff yn gweithio llawn amser fel athro dosbarth a fel rhan o'i gwaith yn ymgymryd rolau fel Pennaeth Adran a Chydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol yn ychwanegol i athro dosbarth. Rôl1 = QT (Athro cymwysedig); Cyfwerth ag amser llawn = 1.0. Rôl2 = HD (Pennaeth Adran). Rôl3 = SC (Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol (fel rôl ychwanegol i'w prif cyfrifoldebau). (Nid oes angen dychwelyd cymhareb cyfwerth ag amser llawn ar gyfer rolau 2 a 3.

Enghraifft 4: aelod o staff llawn amser sydd â Statws Athro wedi Cymhwyso. Prif gyfrifoldeb yr unigolyn yw Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol a nid yw'n gwneud unrhyw addysgu yn y dosbarth. Rôl1 = SP (Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol (ar gyfer unigolion sy'n ei wneud fel ei prif rôl)); Cyfwerth ag amser llawn = 1.0.

Enghraifft 5: aelod o staff yn gweithio 3 diwrnod yr wythnos mewn Cynorthwyydd Addysgu Lefel Uwch yn Ysgol A a 2 ddiwrnod yr wythnos fel Cynorthwyydd Addysgu Lefel Uwch yn Ysgol B.

Ysgol A – Rôl 1 = HL (Cynorthwyydd Addysgu Lefel Uwch); Cyfwerth a amser llawn = 0.6.

Ysgol B – Rôl 1 = HL (Cynorthwyydd Addysgu Lefel Uwch); Cyfwerth a amser llawn = 0.4.

Enghraifft 5: aelod o staff yn gweithio llawn amser 5 diwrnod yr wythnos fel Cynorthwyydd Addysgu gyda chyfanswm o 30 awr. Hefyd mae'r unigolyn yn gweithio 1 awr pob dydd am 5 diwrnod fel goruchwiliwr canol dydd o dan contract gwahanol.

Rôl 1 = TA (Cynorthwyydd Addysgu); Cyfwerth ag Amser Llawn = 1.0. Rôl 2 = MS (Goruchwiliwr Canol Dydd); Cyfwerth

ag Amser Llawn = 5 awr / 30 awr (oriau llawn amser am ei prif rôl) = 0.17. Cyfanswm Cyfwerth ag Amser Llawn = 1.17.

Cwricwlwm

Enw'r maes	Pwnc	Hyd y maes	3
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob athro a chynorthwyydd addysgu sydd ag amserlen

Rheswm a roddwyd	I nodi'r pwnc y mae unigolyn yn ei addysgu neu ei gefnogi.
------------------	--

Cofnodion dilys	Codau pwnc dilys (gweler atodiad C).
-----------------	---

Nodiadau	Data enghreifftiol: ART
----------	--------------------------------

Mae hyn yn nodi'r pwnc y mae unigolyn wedi'i amserlenni i'w addysgu neu ei gefnogi.

Ceir cyfyngiadau ar y codau canlynol o'r set godau ar gyfer pynciau cyffredinol o ran eu defnyddio ym modiwl y cwricwlwm:

- Ieithoedd tramor modern: defnyddiwch y codau pwnc penodol ar gyfer ieithoedd (er enghraifft, Ffrangeg, neu iaith arall), yn hytrach na'r cod cyffredinol ar gyfer ieithoedd tramor modern;
- Gwyddoniaeth: defnyddiwch y codau pwnc penodol ar gyfer gwyddoniaeth (er enghraifft, bioleg, cemeg, ffiseg neu wyddoniaeth gyfun), yn hytrach na'r cod cyffredinol ar gyfer gwyddoniaeth. Fodd bynnag, dylid defnyddio'r cod cyffredinol ar gyfer gwyddoniaeth yng Nghyfnod Allweddol 3; a
- Dylunio a thechnoleg: lle bo'n bosibl, defnyddiwch y codau penodol (er enghraifft, dylunio a thechnoleg - electroneg, dylunio a thechnoleg - technoleg bwyd, dylunio a thechnoleg - graffeg, dylunio a thechnoleg), yn hytrach na'r cod cyffredinol ar gyfer dylunio a thechnoleg.

Nid yw fframwaith cyfarwyddiadau Cwricwlwm i Gymru yn arghymhell strwythyr amserlen arbennig. Dylai ysgolïom weithio'n greadigol i drefnu eu diwrnod, wythnos a blwyddyn ysgol mewn ffyrdd sy'n sicrhau ehangder a chynnydd yn Dysgu pob person ifanc tra'n osgoi'r darniad sydd gallu codi trwy ddefnyddio amserlen ar sail pynciau yn unig.

Fel sydd wedi'i amlinellu'n glir yn y cyfarwyddiadau cyhoeddwyd ym mis Ionawr 2020, nid yw'r cwricwlwm angen i ysgolion i greu amserlen wedi'i seilio ar sail y Meysydd Dysgu a Profiadau neu i drefnu eu staff ar y sail hynny.

Cwricwlwm

Enw'r maes	Oriau pwnc	Hyd y maes	5
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob athro a chynorthwydd addysgu sydd ag amserlen

Rheswm a roddwyd I nodi nifer yr oriau mewn cyfnod 10 diwrnod gwaith arferol y mae athro neu gynorthwydd addysgu wedi'u hamserlenni i addysgu neu gefnogi pob pwnc i bob blwyddyn o'r Cwricwlwm Cenedlaethol ac ym mhob cyfrwng iaith y darperir y wers.

Cofnodion dilys **99.99**

Nodiadau: Data enghreifftiol: **5.00**

Mae hyn yn dangos nifer yr oriau mewn wythnos arferol y mae athro neu gynorthwydd addysgu wedi'u hamserlenni i addysgu neu gefnogi pob pwnc i bob blwyddyn ac ym mhob cyfrwng. Gellir cofnodi'r oriau i ddau bwynt degol ond ni cheir cofnodi cymysgedd o oriau a munudau.

Er enghraifft: 45 munud, sy'n rhaid ei gofnodi fel tri chwarter awr - hynny yw, 0.75, yn hytrach na 0.45; a rhaid cofnodi awr a chwarter fel 1.25, yn hytrach na 1.15.

Os yw ysgol ar agor chwe diwrnod yr wythnos, rhaid cofnodi'r cyfanswm dros chwe diwrnod.

Os oes gan ysgol gylch amserlen sy'n cwmpasu cyfnod o bythefnos neu fwy, dylid cyfrif ffigur cyfartalog ar gyfer dros y cyfnod hwnnw. Bydd gan y rhan fwyaf o systemau amserlennu gyfleusterau i greu darlun cyfartalog wythnosol o'r data ar draws y cylch cyfan, a dylid defnyddio'r cyfleuster hwn.

Os yw amserlen yr ysgol wedi'i strwythuro mewn ffordd sy'n golygu nad yw'n hawdd cyfrif ffigur cyfartalog, neu os nad yw'r feddalwedd amserlennu'n gallu gwneud cyfrifiadau o'r fath, gellir nodi ffigur sy'n cynrychioli wythnos arferol.

Cwricwlwm

Enw'r maes	Grŵp blwyddyn y pwnc	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob athro a chynorthwydd addysgu sydd ag amserlen

Rheswm a roddwyd I nodi'r grwp(iau) blwyddyn a addysgir gan bob unigolyn ym mhob cyfrwng iaith.

Cofnodion dilys	N1 Meithrin - blwyddyn gyntaf N2 Meithrin - ail flwyddyn R Derbyn 1 Blwyddyn 1 2 Blwyddyn 2 ... 13 Blwyddyn 13 14 Blwyddyn 14 M Dosbarth cymysg X Ddim yn dilyn y Cwricwlwm Cenedlaethol – ar gael i ysgolion arbennig yn unig lle nad yw'r disgyblion yn dilyn blwyddyn benodol o'r Cwricwlwm Cenedlaethol
-----------------	---

Nodiadau Data enghreifftiol: **7**

Mae hyn yn dangos y grŵp blwyddyn o'r Cwricwlwm Cenedlaethol y mae pob athro neu gynorthwydd addysgu'n ei addysgu/cefnogi. Dylai hyn adlewyrchu'r grŵp blwyddyn y byddai'r wers yn cael ei haddysgu iddynt fel arfer, os yw eich system yn caniatáu hynny, ac nid oedran y disgyblion yn y dosbarth. Er enghraifft, os yw grŵp o ddisgyblion blwyddyn 12 yn astudio TGAU ychwanegol fel rhan o'u blwyddyn UG, y gwerth y dylid ei gofnodi ar gyfer y grŵp blwyddyn hwn yw 10 neu 11, yn dibynnu ar y wers, er mwyn adlewyrchu'r hyn sy'n cael ei addysgu.

Os yw athro neu gynorthwydd addysgu'n addysgu/cefnogi gwrs lle ceir cyfuniad o ddisgyblion o'r dosbarthiadau derbyn a meithrin a blwyddyn 1 i 6, dylid cofnodi'r grŵp blwyddyn fel **M** (cymysg).

Cwricwlwm

Enw'r maes	Cyfrwng y wers	Hyd y maes	1
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob athro a chynorthwydd addysgu sydd ag amserlen

Rheswm a roddwyd I nodi cyfrwng iaith pob gwers y mae'r athro neu'r cynorthwydd addysgu yn ei haddysgu/cefnogi ar gyfer pob grŵp blwyddyn a phwnc.

Cofnodion dilys	E Saesneg
	W Cymraeg
	B Dwyieithog

Nodiadau Data enghreifftiol: **E**

Dyma'r iaith y caiff y wers ei haddysgu ynddi. Gall fod yn Saesneg, Cymraeg neu Dwyieithog. Diffinnir gwers ddwyieithog fel gwers lle mae elfennau o'r addysgu a'r dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg.

Enghreifftiau:

Os yw athro'n defnyddio'r Gymraeg a'r Saesneg fel iaith gwers benodol, dylid nodi **B** (dwyieithog); neu

Os yw grŵp o ddysgwyr yn cael eu haddysgu yn Gymraeg mewn gwers benodol a grŵp gwahanol o ddysgwyr yn cael eu haddysgu yn Saesneg yn yr un wers, dylid nodi cyfrwng y wers fel **B** (dwyieithog).

Recriwtio

Enw'r maes	Rhif cyfeirnod swydd wag	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi rhif unigryw ar gyfer pob swydd wag.
------------------	---

Cofnodion dilys	Rhif yn yr ystod 1-99.
-----------------	------------------------

Nodiadau	Data enghreifftiol: 1
----------	------------------------------

Dyma rif unigryw ar gyfer pob swydd wag yn yr ysgol gan ddechrau o rif 1. Dylai eich meddalwedd bennu'r rhif hwn yn awtomatig, ond os nad yw'n gwneud hynny sicrhewch fod y rhif yn unigryw.

Dylid cynnwys swyddi gwag wedi'u hysbysebu yn allanol yn unig. Nid oes angen cynnwys swyddi gwag wedi'u hysbysebu'n fewnol yn unig.

Recriwtio

Enw'r maes	Rôl y swydd wag	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd I nodi rôl y swydd wag yn yr ysgol.

Cofnodion dilys	EH	Pennaeth gweithredol
	HT	Pennaeth
	AC	Pennaeth dros dro
	DH	Dirprwy bennaeth
	AS	Pennaeth cynorthwyol
	QT	Athrawon cymwysedig
	UQ	Athro heb gymhwysio
	LP	Ymarferydd arweiniol
	HL	Cynorthwydd addysgu lefel uwch
	TA	Cynorthwywyr addysgu sy'n gweithio yn y dosbarth
	FA	Cynorthwywyr iaith tramor/staff cymorth ieithyddol
	SN	Staff cymorth anghenion dysgu ychwanegol
	SC	Cydlynnydd ADY
	TD	Athro'r byddar
	TV	Athro plant â nam ar y golwg

Nodiadau Data enghreifftiol: **HT**

Os nad oes gan ysgol swyddi gwag, nid oes angen cofnodi unrhyw wybodaeth. Dylid cadw at yr is-set priodol o godau ar gyfer 'Rolau' sy'n ddilys ar gyfer y modiwl recriwtio.

Noder bod staff cymorth ac athro ymgynghorol wedi'u cynnwys yn y set godau ar gyfer 'Rolau', ond nid oes angen i ysgolion ddarparu gwybodaeth am unrhyw swyddi gwag ar gyfer y rolau hyn. Dim ond ar gyfer swyddi gwag athrawon a chynorthwywyr addysgu y mae angen gwybodaeth (gweler uchod).

Recriwtio

Enw'r maes	Pwnc y swydd wag	Hyd y maes	3
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	

Rheswm a roddwyd	I nodi'r pwnc y mae'r swydd wag yn berthnasol iddi.
------------------	---

Cofnodion dilys	Codau pwnc dilys (gweler atodiad C).
-----------------	---

Nodiadau	Data enghreifftiol: ART
----------	--------------------------------

Mae hyn yn nodi prif bwnc y swydd wag lle bo'n berthnasol, er enghraifft, Ffrangeg neu Mathemateg. Efallai na fydd angen darparu cod pwnc ar gyfer rhai swyddi gwag, a dylid dilyn y cyngor canlynol:

- mewn ysgolion meithrin, cynradd neu arbennig ac unedau cyfeirio disgyblion, dewiswch **NAP** (amherthnasol) os nad yw'r swydd ar gyfer pwnc penodol; a
 - dewiswch **NAP** (amherthnasol) ar gyfer swyddi pennaeth, dirprwy bennaeth a phennaeth cynorthwyol.
-

Recriwtio

Enw'r maes	Grŵp/grwpiau blwyddyn y swydd wag	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd I nodi grŵp/grwpiau blwyddyn y swydd wag.

Cofnodion dilys	N1 Meithrin - blwyddyn gyntaf N2 Meithrin - ail flwyddyn R Derbyn 1 Blwyddyn 1 2 Blwyddyn 2 ... 13 Blwyddyn 13 14 Blwyddyn 14 M Dosbarth cymysg X Ddim yn dilyn y Cwricwlwm Cenedlaethol – ar gael i ysgolion arbennig yn unig lle nad yw'r disgyblion yn dilyn blwyddyn benodol o'r Cwricwlwm Cenedlaethol; neu ar gael i rhai swyddi gwag lle nad yw grŵp blwyddyn yn briodol (e.e. swyddi penaethiaid)
-----------------	---

Nodiadau Data enghreifftiol: **N1**

Yn nodi pa grŵp blwyddyn y byddai'r swydd wag yn ei addysgu neu'n gweithio ag ef. Os yw'r swydd wag yn cwmpasu ystod o grwpiau blwyddyn, dewiswch **M** (cymysg). Efallai na fydd grŵp blwyddyn priodol ar gyfer rhai swyddi gwag (e.e. rolau pennaeth). Yn yr achosion hyn, dylid ddefnyddio 'X'.

Recriwtio

Enw'r maes	Swydd wag cyfrwng Cymraeg	Hyd y maes	1
Math o faes	Boolean	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd I nodi a yw'r swydd yn un lle byddai'n ofynnol i'r ymgeisydd llwyddiannus addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg.

Cofnodion dilys **1** Cywir
0 Anghywir

Nodiadau Data enghreifftiol: **0**

Mae hyn yn dangos a yw'r swydd yn un lle byddai'n ofynnol i'r ymgeisydd llwyddiannus addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg.

Recriwtio

Enw'r maes	Patrwm gwaith y swydd wag	Hyd y maes	1
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi a yw'r swydd wag yn un amser llawn neu ran-amser.
------------------	--

Cofnodion dilys	F Amser llawn P Rhan-amser
-----------------	---

Nodiadau	Data enghreifftiol: F Yn dangos p'un a yw'r swydd wag yn un amser llawn (F) neu ran-amser (P).
----------	--

Recriwtio

Enw'r maes	Dyddiad dechrau'r swydd wag	Hyd y maes	10
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi'r dyddiad y daeth y swydd yn wag.
------------------	--

Cofnodion dilys	CCBB-MM-DD
-----------------	-------------------

Nodiadau	Data enghreifftiol: 2024-11-30
	Dylai hyn adlewyrchu'r dyddiad y daeth y swydd yn wag.

Recriwtio

Enw'r maes	Dyddiad diwedd y swydd wag	Hyd y maes	10
------------	-----------------------------------	------------	-----------

Math o faes	Dyddiad	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol
-------------	----------------	-------------------	------------------

Rheswm a roddwyd	I nodi'r dyddiad y daeth y swydd wag i ben, naill ai drwy lenwi'r swydd wag neu ei chau.
------------------	--

Cofnodion dilys	CCBB-MM-DD
-----------------	-------------------

Nodiadau	Data enghreifftiol: 2024-12-20
----------	---------------------------------------

Recriwtio

Enw'r maes	Nifer y ceisiadau am y swydd wag	Hyd y maes	3
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi nifer y ceisiadau a gafwyd am y swydd wag.
------------------	---

Cofnodion dilys	Rhaid ei fod yn fwy na 0 neu'n 0 .
-----------------	--

Nodiadau	Data enghreifftiol: 0 Cyfanswm nifer y ceisiadau a gafwyd am y swydd wag. Lle bydd swydd wedi'i hysbysebu fwy nag unwaith, dylid cofnodi cyfanswm y ceisiadau a gafwyd.
----------	---

Recriwtio

Enw'r maes	Sawl gwaith yr hysbysebwyd y swydd wag	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi sawl gwaith yr hysbysebwyd y swydd wag.
------------------	--

Cofnodion dilys	1-99
-----------------	-------------

Nodiadau	Data enghreifftiol: 2
----------	------------------------------

Recriwtio

Enw'r maes	Penodi	Hyd y maes	1
Math o faes	Boole	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi p'un a gafodd penodiad ei wneud ai peidio.
------------------	---

Cofnodion dilys	1 Cywir
	0 Anghywir

Nodiadau	Data enghreifftiol: 0
	I nodi p'un a gafodd penodiad ei wneud ai peidio i lenwi'r rôl.

Recriwtio

Enw'r maes	Cyflenwi dros dro ar gyfer y swydd wag	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd Os na lenwyd swydd wag, nodi sut y cafodd ei chyflenwi.

Cofnodion dilys **ST** Athro cyflenwi
 SM Uwch-reolwr
 NS Athro anarbenigol
 OT Arall

Nodiadau Data enghreifftiol: **SM**

I nodi sut y cafodd y swydd wag ei chyflenwi dros dro.

Cadw staff

Enw'r maes	Dynodydd aelod staff a adawodd	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd	I nodi rhif unigryw ar gyfer pob cofnod staff a adawodd.
------------------	--

Cofnodion dilys	Rhif yn yr ystod 1-99.
-----------------	------------------------

Nodiadau	Data enghreifftiol: 1
----------	------------------------------

Dyma rif unigryw ar gyfer pob aelod o staff a adawodd yr ysgol, gan ddechrau o rif 1. Dylai eich meddalwedd bennu'r rhif hwn yn awtomatig, ond os nad yw'n gwneud hynny sicrhewch fod y rhif yn unigryw.

Cadw staff

Enw'r maes	Rôl yr aelod staff a adawodd	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd I nodi swydd yr aelod staff a adawodd yn yr ysgol.

Cofnodion dilys	EH Pennaeth gweithredol HT Pennaeth AC Pennaeth dros dro DH Dirprwy bennaeth AS Pennaeth cynorthwyol QT Athrawon cymwysedig UQ Athro heb gymhwysio LP Ymarferydd arweiniol HL Cynorthwydd addysgu lefel uwch TA Cynorthwywyr addysgu sy'n gweithio yn y dosbarth FA Cynorthwywyr iaith tramor/staff cymorth ieithyddol SN Staff cymorth anghenion dysgu ychwanegol SC Cydlynnydd ADY TD Athro'r byddar TV Athro plant â nam ar y golwg
-----------------	---

Nodiadau Data enghreifftiol: **QT**

Os nad oes gan yr ysgol swyddi gwag, nid oes angen cofnodi unrhyw wybodaeth. Dylid cadw at yr is-set priodol o godau ar gyfer 'Rolau' sy'n ddilys ar gyfer y modiwl cadw staff.

Noder bod staff cymorth penodol ac athro ymgynghorol wedi'u cynnwys yn y set godau ar gyfer 'Rolau', ond nid oes angen i ysgolion ddarparu gwybodaeth am unrhyw aelodau o staff sy'n gadael y rolau hyn. Dim ond ar gyfer athrawon a chynorthwywyr addysgu y mae angen gwybodaeth (gweler uchod).

Cadw staff

Enw'r maes	Pwnc yr aelod staff a adawodd	Hyd y maes	3
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	Y pwnc yr oedd yr aelod staff a adawodd yn ei addysgu.
------------------	--

Cofnodion dilys	Codau pwnc dilys (gweler atodiad C).
-----------------	---

Nodiadau	Data enghreifftiol: ART
----------	--------------------------------

Y prif bwnc yr oedd yr aelod staff a adawodd yn ei addysgu, o'r set godau ar gyfer Pynciau. Dim ond ar gyfer ysgolion uwchradd a staff ysgolion canol a oedd yn addysgu'r cwricwlwm uwchradd y mae angen darparu'r eitemau data hyn. Efallai na fydd angen darparu cod pwnc ar gyfer rhai swyddi gwag, a dylid dilyn y cyngor canlynol:

- ar gyfer ysgolion meithrin, cynradd neu arbennig ac unedau cyfeirio disgyblion, dewiswch **NAP** (amherthnasol); a
 - dewiswch **NAP** (amherthnasol) ar gyfer swyddi pennaeth, dirprwy bennaeth a phennaeth cynorthwyol.
-

Cadw staff

Enw'r maes	Grŵp/grwpiau blwyddyn yr aelod staff a adawodd	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi'r grwp(iau) blwyddyn a addysgwyd gan yr aelod staff a adawodd		
Cofnodion dilys	N1	Meithrin - blwyddyn gyntaf	
	N2	Meithrin - ail flwyddyn	
	R	Derbyn	
	1	Blwyddyn 1	
	2	Blwyddyn 2	
	...		
	13	Blwyddyn 13	
	14	Blwyddyn 14	
	M	Dosbarth cymysg	
	X	Ddim yn dilyn y Cwricwlwm Cenedlaethol – ar gael i ysgolion arbennig yn unig lle nad yw'r disgyblion yn dilyn blwyddyn benodol o'r Cwricwlwm Cenedlaethol; neu ar gael i rhai swyddi gwag lle nad yw grŵp blwyddyn yn briodol (e.e. swyddi penaethiaid)	

Nodiadau	Data enghreifftiol: M
	Y grŵp blwyddyn yr oedd yr aelod staff a adawodd yn ei addysgu/gweithio ag ef. Os gwnaeth yr aelod staff a adawodd addysgu/gweithio gyda sawl grŵp blwyddyn, dewiswch M (cymysg). Efallai na fydd angen darparu grŵp blwyddyn ar gyfer rhai aelodau staff a adawodd (e.e. ar gyfer rolau pennaeth). Yn yr achosion hyn, dylid ddefnyddio 'X'.

Cadw staff

Enw'r maes	I ble'r aeth yr aelod staff a adawodd	Hyd y maes	3
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi i ble'r aeth yr aelod staff a adawodd ar ôl i'w gyflogaeth ddod i ben.
------------------	---

Cofnodion dilys	EDU Cyflogaeth mewn swydd yn y system addysg nad yw'n swydd addysgu OUT Cyflogaeth y tu allan i addysg SCH Cyflogaeth mewn ysgol arall RET Ymddeoliad cynnar NOR Ymddeoliad ar ôl cyrraedd oed ymddeol arferol OTH Arall UNK Anhysbys
-----------------	---

Nodiadau	Data enghreifftiol: EDU
----------	--------------------------------

Cadw staff

Enw'r maes	Profiad addysgu	Hyd y maes	2
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi nifer y blynyddoedd o brofiad addysgu sydd gan yr aelod staff a adawodd ers ennill statws SAC
------------------	--

Cofnodion dilys	Yn fras, nifer y blynyddoedd o brofiad addysgu.
-----------------	---

Nodiadau	Data enghreifftiol: 8
----------	------------------------------

Am sawl blwyddyn y bu'r aelod o staff yn addysgu cyn y gadawodd ei swydd. Dylid gadael y maes hwn yn wag ar gyfer cofnodion cynorthwywyr addysgu sydd wedi gadael.

Cyflenwi

Enw'r maes	Categori'r staff cyflenwi	Hyd y maes	4
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd I nodi categori'r staff cyflenwi a ddefnyddiwyd.

Cofnodion dilys	TCHR HLTA LSWK	Athro cymwysedig Cynorthwydd addysgu lefel uwch Cynorthwydd addysgu
-----------------	---	---

Nodiadau Data enghreifftiol: **TCHR**

Mae hyn yn nodi categori'r staff cymorth: athro cymwysedig; cynorthwydd addysgu lefel uwch; neu cynorthwydd addysgu.

Cyflenwi

Enw'r maes	A gynlluniwyd y cyflenwi	Hyd y maes	1
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi p'un a oedd y defnydd o staff cyflenwi wedi'i gynllunio neu heb ei gynllunio
------------------	---

Cofnodion dilys	P Wedi'i gynllunio U Heb ei gynllunio
-----------------	--

Nodiadau	Data enghreifftiol: U
----------	------------------------------

Mae hyn yn nodi p'un a oedd y staff yn cyflenwi ar gyfer absenoldebau wedi'u cynllunio neu heb eu cynllunio.

Diffinnir **absenoldebau wedi'u cynllunio** fel pob absenoldeb lle mae'r rheswm yn hysbys ac wedi'i gynllunio ymlaen llaw. Er enghraifft, absenoldeb rhiant, absenoldeb gofalwr, dysgu proffesiynol a gynlluniwyd etc.

Mae **absenoldebau heb eu cynllunio** fel arfer yn golygu absenoldeb tymor byr o ddiwrnod neu wythnos oherwydd salwch neu argyfwng.

Cyflenwi

Enw'r maes	Am ba mor hir y parhaodd y cyflenwi	Hyd y maes	1
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi a oedd y cyflenwi am dymor byr neu hirdymor.
------------------	---

Cofnodion dilys	S Tymor byr L Hirdymor
-----------------	---

Nodiadau	Data enghreifftiol: S
----------	------------------------------

I nodi a oedd yr adnodd cyflenwi ar gyfer absenoldeb tymor byr neu hirdymor.

Mae adnodd cyflenwi **tymor byr** yn cynnwys adnodd am ddiwrnod neu wythnos a gomisiynwyd yn uniongyrchol gan asiantaethau masnachol lle nad yw ysgol neu awdurdod lleol yn cyflogi'r unigolyn. Mae adnodd cyflenwi tymor byr yn cynnwys cyflenwi am gyfnod o hyd at 12 wythnos ar y mwyaf fel y nodir yn [Rheoliadau Gweithwyr Asiantaeth 2010](#).

Mae cyflenwi **hirdymor** yn gcontractau lle caiff y staff cyflenwi eu talu drwy gyflogres yr ysgol neu'r awdurdod lleol, a hynny er mwyn cyflenwi absenoldebau a gynlluniwyd (er enghraifft, absenoldeb rhiant, absenoldeb gofalwr, absenoldeb salwch hirdymor a gynlluniwyd, cyrsiau sabothol a secondiadau etc.).

Cyflenwi

Enw'r maes	Nifer y diwrnodau cyflenwi	Hyd y maes	10
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Y gweithlu cyfan

Rheswm a roddwyd	I nodi cyfanswm y diwrnodau pan gafwyd staff cyflenwi yn ôl categori.
------------------	---

Cofnodion dilys	99999.9
-----------------	---------

Nodiadau	Data enghreifftiol: 100
----------	-------------------------

Cyfanswm y diwrnodau pan gafwyd staff cyflenwi. Dylid cofnodi adnodd cyflenwi ar gyfer ddiwrnod yn unig (h.y. bore neu brynhawn) fel hanner diwrnod.

Cyflenwi

Enw'r maes	Cyfanswm cost y cyflenwi	Hyd y maes	10
Math o faes	Alffaniwmerig	Gorfodol ar gyfer	Pob ysgol

Rheswm a roddwyd	I nodi cyfanswm cost y cyflenwi yn ôl categori.
------------------	---

Cofnodion dilys	9999999.99
-----------------	-------------------

Nodiadau	Data enghreifftiol: 1000.00
----------	------------------------------------

Cyfanswm cost y cyflenwi ar gyfer pob categori o staff cyflenwi, p'un a gynlluniwyd y cyflenwi ac am ba mor hir y parhaodd y cyflenwi. **Dylai** hyn gynnwys y gyfradd ddyddiol a delir i asiantaethau ar gyfer staff a gyflogir ganddynt, boed hynny drwy asiantaeth sy'n rhan o'r Fframwaith ai peidio. Ar gyfer contractau tymor hwy, dylai hyn adlewyrchu'r swm a dalwyd i'r unigolyn yn unol â'u pwynt cyflog yn Nogfen Cyflog ac Amodau Athrawon Ysgol neu ar raddfeydd cyflog y Corff Adolygu Cyflogau Annibynnol Cymru.

Ni ddylai'r costau a ddarperir gynnwys premiymau yswiriant a dalwyd o dan drefniadau yswiriant yr awdurdodau lleol.

Atodiad B: Ethnigrwydd

Prif godau

WBRI Gwyn - Prydeinig

WIRT Teithiwr

WRGG Sipsi

WRRR Roma

WOTH Unrhyw Gefndir Gwyn
Arall

Codau estynedig

WITH Teithiwr o Dras Wyddelig
WNAG Teithiwr 'Newydd'
WOCC Teithiwr Galwedigaethol
WOTT Teithiwr Arall
WSHP Pobl Sioe

WOBG Sipsi Prydeinig
WOOG Sipsi o Wledydd Eraill
WOTG Sipsi Arall
WOER Roma UE
WOOR Roma o Wledydd Eraill
WOTR Roma Arall

WALB Albaniaidd

WBOS Bosniaidd-Herzegofinaidd

WBUL Bwlgaraidd
WCRO Croataidd
WCZE Tsiecaidd
WFRE Ffrengig
WGER Almaenig
WGRE Groegaidd/Cypraid
Groegaidd

WHUN Hwngaraidd

WITA Eidalaid

WKOS Kosofaidd

WLAT Latvian

WLIT Lithwanaidd

WMAL Maltaidd

WMON Montenegroidd

WPOL Pwylaidd

WPOR Portiwgeaidd

WRMA Rwmanaidd

WRUS Rwsiaidd

WSCA Sgandinafaidd

WSER Serbiaidd

WSVK Slofaciaidd

WSVN Slofenaidd

WSPA Sbaenaidd

WTUR Twrcaidd/Cypraid Twrcaidd

WUKR Wcreinaidd

WEUR Gwyn Ewropeaidd Arall

		WOTW	Gwyn Arall
MWBC	Gwyn a Du Caribïaidd		
MWBA	Gwyn a Du Affricanaidd		
MWAS	Gwyn ac Asiaidd		
MOTH	Unrhyw Gefndir Cymysg Arall	MWCH	Gwyn a Tsieinïaidd
		MWOE	Gwyn ac Unrhyw Grŵp Ethnig Arall
		MABL	Asiaidd a Du
		MACH	Asiaidd a Tsieinïaidd
		MAOE	Asiaidd ac Unrhyw Grŵp Ethnig Arall
		MBCH	Du a Tsieinïaidd
		MBOE	Du ac Unrhyw Grŵp Ethnig Arall
		MCOE	Tsieinïaidd ac Unrhyw Grŵp Ethnig Arall
		MOTM	Cefndir Cymysg Arall
AIND	Indiaidd		
APKN	Pacistanaidd	AMPK	Pacistanaidd Mirpuri
		AOPK	Pacistanaidd Arall
ABAN	Bangladeshaidd		
AOTH	Unrhyw Gefndir Asiaidd Arall	AAFR	Asiaidd Affricanaidd
		AKAS	Kashmiraidd
		ANEP	Nepalaidd
		ASNL	Sinhalesaidd
		ASLT	Tamil Sri Lankaidd
		AOTA	Asiaidd Arall
BCRB	Caribïaidd		
BAFR	Affricanaidd	BERI	Eritreaidd
		BGHA	Ghanaidd
		BNGN	Nigeraidd
		BSLN	Sierra Leonaidd
		BSOM	Somalïaidd
		BSUD	Sudaneaidd
		BAOF	Affricanaidd Du Arall
BOTH	Unrhyw Gefndir Du Arall	BEUR	Ewropeaidd Du
		BNAM	Du Gogledd America
		BOTB	Du Arall

CHNE	Tsieinïaidd neu Brydeinig Tsieinïaidd	CHKC	Tsieinïaidd Hong Kong
		CMAL	Tsieinïaidd Malaysiaidd
		CSNG	Tsieinïaidd Singaporaidd
		CTWN	Taiwaneaid
		COCH	Tsieinëeg Arall
OOth	Unrhyw Gefndir Ethnig Arall	OAFG	Affghan
		OARA	Arabaid
		OEgy	Eiffaidd
		OFIL	Ffilipinaidd
		OIRN	Iranaid
		OIRQ	Iracaid
		OJPN	Japaneeg
		OKOR	Koreaidd
		OKRD	Cwrdaidd
		OLAM	Americanaidd - Lladin/De/Canolbarth
		OLIB	Libyaidd
		OLEB	Libaneaidd
		OMAL	Malayeg
		OMRC	Morocaid
		OPOL	Polynesaidd
		OSAU	Saudi Arabaid
		OSYR	Syriaidd
		OTHA	Thai
		OVIE	Fietnameg
		OYEM	Yemenïaidd
		OOEG	Grŵp Ethnig Arall
REFU	Gwrthodwyd rhoi'r wybodaeth		
NOBT	Ni chafwyd yr wybodaeth		

Atodiad C: Pynciau

AEA	MDaPh: Y Celfyddydau Mynegiannol	
AHM	MDaPh: Dyniaethau	
AHW	MDaPh: Iechyd a Lles	
ALC	MDaPh: Ieithoedd, Llythrennedd a Chfathrebu	
AMN	MDaPh: Mathemateg a Rhifedd	
AST	MDaPh: Gwyddoniaeth a Thechnoleg	
AAD	Celf a Dylunio Cymhwysol	
ABS	Astudiaethau Busnes Cymhwysol	Busnes Cymhwysol
ACC	Cyfrifyddiaeth a Chyllid	Cyfrifeg, Addysg Ariannol, Gwersi mewn Addysg Ariannol, Cyllid Personol, Gallu Ariannol a Datblygu Gyrfaedd
ADM	Gweinyddu	Gweinyddu - Gweithiwr Busnes Proffesiynol
AGR	Amaethyddiaeth	
AI	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu Gymhwysol	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu Gymhwysol, TGCh Gymhwysol
ANC	Gofal Anifeiliaid	
ARA	Arabeg	
ART	Celf a Dylunio	
ASC	Gwyddoniaeth Gymhwysol	
BEN	Bengaleg	
BIO	Gwyddorau Biolegol	Bioleg, Bioleg Ddynol
BUS	Astudiaethau Busnes	Astudiaethau Busnes, Busnes, Busnes a Systemau Cyfathrebu
CAC	Cyfathrebu a Diwylliant	
CAE	Cefn Gwlad a'r Amgylchedd	
CAR	Addysg Gyrfaedd a Chyflogaeth	Cyflogadwyedd, Sgiliau Cyflogadwyedd, Gyrfaedd a Byd Gwaith, Datblygiad Personol a Sgiliau Cyflogadwyedd

CBS	Astudiaethau Adeiladu ac Adeiladau	Adeiladu a Chynnal yr Amgylchedd Adeiledig, Adeiladu'r Amgylchedd Adeiledig, Adeiladu a'r Amgylchedd Adeiledig (Adeiladu Arbenigol), Adeiladu a'r Amgylchedd Adeiledig, Cyflwyniad i Adeiladu, Cynllunio a Chynnal yr Amgylchedd Adeiledig, Dylunio'r Amgylchedd Adeiledig, Dylunio a Chynllunio'r Amgylchedd Adeiledig
CHI	Tsieineeg	Tsieineeg, Tsieineeg (Mandarin), Tsieineeg (Cantoneg), Tsieineeg (Mandarin llafar/Cantoneg llafar)
CHM	Cemeg	
CHS	Astudiaethau Plentyn	Gofal Plant ac Addysg Plant, Chwarae Plant, Dysgu a Datblygu
CLS	Y Clasuron	Y Clasuron, Gwareiddiad Clasurol, Hanes yr Henfyd
CRW	Ysgrifennu Creadigol	
CSI	Cyfrifiadureg	Cyfrifiadureg, Cyfrifiadura
CYM	Cymraeg Iaith Gyntaf	
DAT	Dylunio a Thechnoleg	
DNC	Dawns	
DRA	Drama/Theatr	Drama, Drama a Theatr, Drama ac Astudiaethau'r Theatr
DTF	Dylunio a Thechnoleg - Technoleg Bwyd	Dylunio a Thechnoleg (Technoleg Bwyd), Bwyd a Maeth
DTG	Dylunio a Thechnoleg - Graffeg	Dylunio a Thechnoleg (Cynhyrchion Graffig)
DTP	Dylunio a Thechnoleg (Dylunio Cynnyrch)	Dylunio a Thechnoleg (Dylunio Cynnyrch), Dylunio a Thechnoleg: Dylunio Cynnyrch (Dylunio 3D)
DTR	Dylunio a Thechnoleg - Deunyddiau Gwrthiannol	
DTS	Dylunio a Thechnoleg - Systemau a Thechnoleg Rheoli	
DTT	Dylunio a Thechnoleg - Technoleg Tecstilau	Dylunio a Thechnoleg (Technoleg Tecstilau), Dylunio a Thechnoleg: Dylunio Cynnyrch (Tecstilau)
DUT	Iseldireg	
EBS	Economeg a Busnes	
ECO	Economeg	
ELA	Saesneg Iaith	
ELI	Llenyddiaeth Saesneg	
ELL	Saesneg Iaith a Llenyddiaeth Saesneg	

ENG	Saesneg	
ENR	Peirianeg	Arbenigwr Peirianeg (Peirianeg Gweithgynhyrchu), Peirianeg, Perfformio Gweithrediadau Gweithgynhyrchu
ENV	Gwyddor yr Amgylchedd/Astudiaethau Amgylcheddol	Gwyddor yr Amgylchedd, Astudiaethau Amgylcheddol
EVO	Gweithrediadau Digwyddiadau	
FRE	Ffrangeg	
GBC	Cyfathrebu Busnes Byd-Eang	Cyfathrebu Busnes Byd-Eang (Ffrangeg), Cyfathrebu Busnes Byd-Eang (Almaeneg), Cyfathrebu Busnes Byd-Eang (Sbaeneg)
GEN	Astudiaethau Cyffredinol	
GEO	Daearyddiaeth	
GER	Almaeneg	
GLG	Daeareg	
GPL	Llywodraeth a Gwleidyddiaeth	
GRC	Groeg (Clasurol)	Groeg Glasurol
GRE	Groeg (Modern)	Groeg
GUJ	Gujerati	
HAC	Astudiaethau Lletygarwch ac Arlwyio	Lletygarwch ac Arlwyio, Coginio a Gwasanaethu yn y Diwydiant Lletygarwch, Lletygarwch
HAR	Hanes Celf	
HBB	Hebraeg (Beiblaidd)	
HBS	Astudiaethau Gwallt a Harddwch	Cyflwyniad i'r Sector Gwallt a Harddwch, Astudiaethau Gwallt a Harddwch, Gwasanaethau Gwallt, Trin Gwallt a Harddwch
HEB	Hebraeg (Modern)	
HEC	Economeg y Cartref	Economeg y Cartref (Datblygiad Plentyn), Economeg y Cartref (Bwyd, Maeth ac Iechyd), Economeg y Cartref (Tecstilau), Deall Maeth ac Iechyd
HIS	Hanes	
HOR	Garddwriaeth	Sgiliau Garddwriaethol Ymarferol, Garddwriaeth
HSC	Iechyd a Gofal Cymdeithasol	
HUM	Dyniaethau/Dyniaethau Cymysg	
TGCh	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu, TGCh
ITA	Eidaleg	
JAP	Japaneeg	

LAT	Lladin	Lladin, Iaith Lladin
LAW	Y Gyfraith	
LTT	Astudiaethau Hamdden, Teithio a Thwristiaeth	Astudiaethau Hamdden, Hamdden a Thwristiaeth, Teithio a Thwristiaeth, Twristiaeth
MAT	Mathemateg	Mathemateg, Mathemateg (Rhifedd)
MED	Astudiaethau'r Cyfryngau	Astudiaethau'r Cyfryngau, Creadigol a'r Cyfryngau, Cynhyrchu Cyfryngau Digidol Creadigol, Cyfryngau Digidol, Cyfryngau: Cyfathrebu a Chynhyrchu, Astudiaethau Ffilm
MFL	Iaith Dramor Fodern Arall	
MUS	Cerddoriaeth	
MUT	Technoleg Cerddoriaeth	
MVS	Astudiaethau Cerbydau Modur	Gosod Cydrannau Cerbyd, Archwilio Cerbyd, Technoleg Cerbyd, Astudiaethau Cerbydau Modur a Defnyddwyr Ffyrdd
NAP	Amherthnasol	Dylai'r cod hwn ond fod ar gael fel opsiwn ar gyfer pwnc swydd wag pan fo'r grŵp blwyddyn yn N1, N2, R, 1, 2, 3, 4, 5, 6, M neu X.
OHU	Dyniaethau Arall	Anthropoleg, Archaeoleg, Meddwl yn Feirniadol, Llenyddiaeth, Datblygiad Byd-eang
OIT	TGCh Arall	Cymwysiadau Digidol, Technoleg Gwybodaeth a Chreadigol, Sgiliau Defnyddwyr TG, Sgiliau Defnyddwyr TG mewn Systemau a Mentrau Agored
OMA	Mathemateg Agored	Mathemateg Ychwanegol, Mathemateg Bellach, Mathemateg Bur, Dulliau Meintiol, Defnyddio Mathemateg
OMU	Cerddoriaeth Arall	Cerddoriaeth ar gyfer Perfformiad Ymarferol, Ymarferwyr Cerddoriaeth
OSC	Gwyddorau Arall	Seryddiaeth, Ffiseg mewn Cyd-destun, Electroneg, Gwyddoniaeth mewn Cymdeithas, Gwyddoniaeth ar gyfer Dealltwriaeth Gyhoeddus
OTH	Arall	Unrhyw bwnc arall sydd heb ei restru
OVO	Pwnc Galwedigaethol Arall	Cyflwyniad i Astudiaethau Galwedigaethol
PAN	Panjabi	

PED	Addysg Gorfforol	Addysg Gorfforol, Sgiliau a Gweithgareddau ar gyfer Chwaraeon a Hamdden Egnïol (Addysg Awyr Agored)
PER	Y Celfyddydau Perfformio	Y Celfyddydau Perfformio, Astudiaethau Perfformio
PHL	Athroniaeth	
PHO	Ffotograffiaeth	
PHY	Ffiseg	
POL	Pwyleg	
POR	Portiwgaleg	
PRS	Perseg	
PSE	Addysg Bersonol a Chymdeithasol	Addysg Bersonol a Chymdeithasol, Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Gwaith Tîm a Datblygiad Personol yn y Gymuned, Cydraddoldeb ac Amrywiaeth, Effeithiolrwydd Personol
PSY	Seicoleg	
PUB	Gwasanaethau Cyhoeddus	
REL	Addysg Grefyddol	Addysg Grefyddol, Astudiaethau Crefyddol
RET	Busnes Manwerthu	
RUS	Rwsieg	
SCI	Gwyddoniaeth	
SOC	Cymdeithaseg	
SPA	Sbaeneg	
SPO	Chwaraeon	
SRE	Addysg Rhyw a Chydberthynas	
STA	Ystadegau	
SUS	Astudiaethau Cynaliadwyedd	Sgiliau Cynaliadwyedd, Datblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang
TUR	Tyrceg	
URD	Wrdw	
WBC	Bagloriaeth Cymru	Her Sgiliau Lefel Sylfaen/Cenedlaethol Bagloriaeth Cymru
WEL	Cymraeg	Cymraeg, Cymraeg Iaith
WEW	Cymru, Ewrop a'r Byd	
WLI	Cymraeg Llên	
WSA	Cymraeg Ail Iaith Gymhwysol	
WSL	Cymraeg Ail Iaith	

Atodiad D: Rolau staff

	Rhaid bod o leiaf un o'r rolau hyn wedi'i chofnodi ar gyfer pob aelod o'r gweithlu. Rhaid nodi'r oriau.
	Rolau ychwanegol dewisol os ydynt yn cael eu cyflawni gan aelod o'r gweithlu. Nid oes angen nodi'r oriau.

	Rôl*	Rhaid bod o leiaf un o'r rhain (h.y. prif rolau)	Categori	Cod y categori (gweler y fanyleb)	Wedi'i ddefnyddio yn yr eitemau data 'Rôl staff' a 'Rôl staff' ar gyfer staff a adawodd
EH	Prif Rôl - Pennaeth gweithredol	Y	Athro	CT	Y
HT	Prif Rôl - Penaethiaid ysgolion	Y	Athro	CT	Y
AC	Prif Rôl - Penaethiaid dros dro	Y	Athro	CT	Y
DH	Prif Rôl - Dirprwy benaethiaid	Y	Athro	CT	Y
AS	Prif Rôl - Penaethiaid cynorthwyol	Y	Athro	CT	Y
QT	Prif Rôl - Athrawon cymwysedig â Statws Athro Cymwysedig (SAC)	Y	Athro	CT	Y
UQ	Prif Rôl - Athro heb gymhwyso sydd ddim yn dal SAC ond sydd wedi'u cynnwys gan 'Rheoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Prif Swyddogaethau) (Cymru) 2015' ac yn cael eu talu ar y raddfa cyflog athro heb gymhwyso fel a ddiffinir yn y Ddogfen Cyflog ac Amodau Athrawon Ysgol (Cymru)	Y	Athro	CT	Y
TD	Prif Rôl - Athro'r byddar	Y	Athro	CT	Y
TV	Prif Rôl - Athro plant â nam ar eu golwg	Y	Athro	CT	Y
LP	Prif Rôl - Ymarferydd arweiniol	Y	Athro	CT	Y

OT	Prif Rôl - Athrawon eraill (heb statws SAC ond heb fod yn 'anghymwysedig' h.y. y rheini a gwmpesir gan Addysg - Gwaith Penodedig a Chofrestru) sydd heb Statws Athro Cymwysedig (SAC) ac sydd heb eu cynnwys yn y Ddogfen Cyflog ac Amodau Athrawon Ysgol (Cymru)	Y	Athro	CT	N
TT	Prif Rôl – Myfyrwyr ar gyrsiau hyfforddiant cychwynnol athrawon	Y	Athro	CT	N
US	Prif Rôl - Athro cyflenwi parhaol (heblaw am y rheini a nodir yn y categorïau uchod) (ysgolion meithrin yn unig)	Y	Athro	CT	N
LS	Prif Rôl - Athro cyflenwi dan gontract (nid drwy asiantaeth)	Y	Athro	CT	N
HL	Prif Rôl - Cynorthwydd addysgu lefel uwch	Y	Cynorthwydd addysgu	TA	Y
TA	Prif Rôl - Cynorthwywyr addysgu sy'n gweithio yn y dosbarth	Y	Cynorthwydd addysgu	TA	Y
FA	Prif Rôl - Cynorthwywyr iaith tramor/staff cymorth ieithyddol	Y	Cynorthwydd addysgu	TA	Y
SP	Prif Rôl - Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol (ar gyfer unigolion sy'n ei wneud fel ei prif rôl)	Y	Arall	Oth	N
SN	Prif Rôl - Staff cymorth Anghenion Dysgu Ychwanegol	Y	Arall	Oth	Y
ME	Prif Rôl - Metroniaid/nyrsys/staff meddygol (yn cynnwys gweithwyr GIG)	Y	Arall	Oth	N

PS	Prif Rôl - Staff cymorth bugeiliol	Y	Arall	Oth	N
LI	Prif Rôl - Llyfrgellwyr a chynorthwywyr llyfrgell	Y	Arall	Oth	N
EO	Prif Rôl - Swyddogion/goruchwylwyr arholiadau	Y	Arall	Oth	N
AO	Prif Rôl - Staff gweinyddol arall	Y	Arall	Oth	N
BM	Prif Rôl - Rheolwr busnes ysgol neu swydd gyfatebol	Y	Arall	Oth	N
MS	Prif Rôl - Goruchwylwyr canol dydd	Y	Arall	Oth	N
AD	Prif Rôl - Staff ymgynghorol	Y	Arall	Oth	N
ST	Prif Rôl - Gwyddoniaeth a technegwyr labordai	Y	Arall	Oth	N
TG	Prif Rôl - Staff TGCh	Y	Arall	Oth	N
OS	Prif Rôl - Staff cymorth	Y	Arall	Oth	N
HS	Rôl Ychwanegol - Prif swyddog yr ysgol	N	NA		N
HD	Rôl Ychwanegol - Pennaeth adran	N			N
HY	Rôl Ychwanegol - Pennaeth blwyddyn	N			N
HK	Rôl Ychwanegol - Pennaeth cyfnod/cyfnod allweddol	N			N
SC	Rôl Ychwanegol - Cydlynnydd ADY (fel rôl ychwanegol i'w prif gyfrifoldebau)	N			Y
SR	Rôl Ychwanegol - Cydlynnydd addysg rhyw a chydberthynas	N			N
WB	Rôl Ychwanegol - Cydlynnydd Bagloriaeth Cymru	N			N
NC	Rôl Ychwanegol - Cydgysylltydd rhifedd	N			N
LC	Rôl Ychwanegol - Cydgysylltydd llythrennedd	N			N
CS	Rôl Ychwanegol - Goruchwyliwr llanw	N			N

WL	Rôl Ychwanegol - Cyflynydd y Gymraeg	N	NA	N
IN	Rôl Ychwanegol - Hyfforddwr (yn cynnwys hyfforddwr chwaraeon)	N	NA	N
ET	Rôl Ychwanegol - Staff cymorth disgyblion sydd o gefndir lleiafrif ethnig	N	NA	N
TS	Rôl Ychwanegol - Staff cymorth disgyblion sy'n deithwyr	N	NA	N
WE	Rôl Ychwanegol - Swyddog/cynorthwydd d lles	N	NA	N
DM	Rôl Ychwanegol - Rheolwr/dadansoddwr data	N	NA	N
OR	Rôl Ychwanegol - Rolau arall	N	NA	N